

Die Gaste

Sayı: 22 / Mayıs-Haziran 2012

3 NRW'de Seçimler
Hannelore KRAFT
(SPD)

3 NRW'de Seçimler
Sylvia LÖHRMANN
(Grünen)

4 NRW'de Seçimler
Katharina SCHWABEDISSEN
(Linke)

4 NRW'de Seçimler
C. BUTTERWEGGE/J. FALTING
(Linke)

5 NRW'de Seçimler
Christian LINDNER
(FDP)

6 Piyasa İçin Üretim (Fabrika ve Okul)

Mehmet KORKMAZ

Bir öğrenci de, okulda, bir talep olduğu için yetiştirilir ve sanayi, ticari vb. şirketlerin ya da bireylerin personel ihtiyacını karşılamak üzere istihdam edilir. Ve bu süreç öyle sürer. Ta ki istihdam eden yerlerden gelen talebin değişmesine kadar. O zaman da okulun bu değişikliğe cevap vermesi gerekir ve bu süreçte reformlar gündeme gelir (Almanya "üç kanallı" eğitim sisteminin değiştirilmesi, tüm gün okullar vb.; Türkiye'de ise 4+4+4).

11 Almanya'da Kültürlerarası Barometre

Prof. Dr. Wolfgang SCHEIDER

Bakış açısı kitle kültürünü (*Breitenkultur*) kapsayacak şekilde genişliyor. Bu kitle kültürü, kültür politikaları açısından daha çok kıyıda köşede kalan ve kamusal kültür desteği alınmadığı halde oluşan, göç araştırmalarının gün ışığına çıkardığı bir görünümdür. Duygusal bir deneyim olarak katılım, sanatsal bir ifade tarzı olarak öz yaratıcılık, artık sıra uzman olmayanlara ve amatörler gelmiş görünüyor.

NRW'de Erken Seçim

Almanya'nın nüfus olarak en büyük eyaleti olan NRW, iki yılda iki cumhurbaşkanı seçilmesi gibi, 9 Mayıs 2010 seçimlerinden iki yıl sonra 13 Mayıs 2010'da ikinci kez sandığa gidiyor.

NRW'de yapılan 2005 seçimlerinde "40 yıllık" SPD iktidarını yıkarak, %44,8 oy oranıyla hükümete gelen CDU, 2010 seçimlerinde %10,3 oy kaybedince SPD için bir kez daha iktidar kapısı açılmıştır. Oylarını ikiye katlayan Yeşiller, 2010 seçimlerinin mutlak galibi olurken, aynı zamanda SPD ile koalisyon hükümeti kurabilecek bir milletvekili sayısına (23) ulaşmıştır. Ancak SPD-Yeşiller'in milletvekili sayısı 90'da kalarak, 181 sandalyeli Eyalet Meclisi'nde çoğunluğu sağlayamayınca, SPD, Birlik partileri, FDP ve Yeşiller tarafından "demokratik parti" olarak kabul görmeyen Sol Parti'nin (Linke) dışarıdan desteğiyle azınlık hükümeti kurmak durumunda kalmışlardır.

Koalisyon hükümetinin ilk yılı, SPD ve Yeşiller ile Sol Parti'nin ortaklaştığı konularda (örneğin ek üniversite harçlarının kaldırılması gibi) yapılan icraatlarla önemsenebilecek bir sorunla karşılaşmaksızın geçti. Ancak Sol Parti'nin neo-liberal politikalara karşı "sosyal devlet" isteminin gerektirdiği sosyal uygulamalara ilişkin taleplerinin koalisyon hükümeti tarafından sürekli ertelenmesi ve neo-liberalizmin savunucusu FDP'yle işbirliğini geliştirmeye çalışması ikinci yılın siyasal manevralarla geçirilmesine yol açtı.

Sol Parti'nin, özellikle yeni bütçede yoksullara toplu taşıma araçları için 15 Euro'luk "sosyal bilet" verilmesini ve yerel yönetimlere daha fazla bütçe ayrılmasını önkoşul olarak ortaya koyması karşısında, SPD-Yeşiller hükümeti FDP'ye daha fazla yakınlaşmış ve FDP'nin dışarıdan desteğiyle iktidarını sürdürmeye çalışmıştır. Ancak Almanya çapında sürekli oy kaybeden FDP ile uzlaşmaya varamışlardır.

Sonuçta 14 Mart 2012 günü yapılan bütçe oylamasında CDU, FDP ve Sol Parti'nin, İçişleri Bakanlığı'nın bütçesine "hayır" oyu vermesiyle birlikte hükümet kaçınılmaz olarak erken seçim kararı alındı. (NRW Eyalet Anayasası gereğince bir bakanlığın bütçesinin reddedilmesi, genel bütçenin reddedilmesi anlamına gelmektedir.)

18 milyon kişinin yaşadığı NRW'de yaklaşık olarak 13 milyon seçmen bulunuyor. 13 Mayıs seçimlerine, basının "Türk-İslam Partisi" adını verdiği, BBC'nin "Alman siyasetinde AKP gölgesi" olarak tanımladığı ve 2010 seçimlerinde 31 bin oy alan BIG'in (Yenilik ve Adalet Birliği) de aralarında bulunduğu irili-ufaklı yaklaşık kırk parti katılmaktadır. Şüphesiz seçimin "mutlak favorisi" SPD'dir. Ancak "Korsanlar" (Piraten) "tepki oyları" olarak ilk kez eyalet meclisine girmesi beklenmektedir. Öte yandan 2010 seçimlerinde Sol Parti'ye yönelen SPD seçmen kitlesinin yeniden "yuvaya" geri döneceği ve bu nedenle Sol Parti'nin meclis dışında kalacağı öngörülmektedir.

Türkiyeli göçmenler açısından NRW seçimleri (federal seçimler gibi), bir kez daha, seçim süresince kapılarının çalındığı, parti başkanları ile bölge adaylarının "Türk sokakları" ziyaret ettiği, hatıra fotoğrafları çektiği "güzel bir anı" ola-

rak anımsanacaktır.

Seçimlerde partilerin gösterdikleri Türkiyeli adaylar ise şunlardır:

SPD: İbrahim Yetim, Serdar Yüksel ve Ozan Atakanı,

CDU: Serap Güler, Uğur Doğan ve Sadettin Tüzün,

Yeşiller (Grünen): Arif Ünal ve Ali Baş,

Sol Parti (Linke): Ali Atalan, Özlem Alev Demirel, Hamide Akbayır ve Yasin Kut.

DIE GASTE

İki aylık TÜRKÇE GAZETE

TÜRKISCHE ZEITUNG

ERSCHEINUNGSWEISE: ALLE ZWEI MONATE

Unentgeltlich

ISSN 2194-2668

Herausgeber: Initiative zur Förderung von Sprache und Bildung e.V.

DİL VE EĞİTİMİ DESTEKLEMEK İÇİN İNİSİYATİF e.V.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

ViSdP/Chefredakteur:

ZEYNEL KORKMAZ

(Duisburg/Essen Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü)

YAYIN YÖNETİMİ/REDAKTION:

ENGİN KUNTER (Doktorandin)

GÜLDEN GÜNGÖR

OZAN DAĞHAN

Posta Adresi:

Postfach 10 30 03

40021 Düsseldorf

İnternet Adresi:

www.diegaste.de

E-Posta/Mail:

diegaste@yahoo.com

Sparkasse Düsseldorf

BLZ 30050110

Kontonummer 1005468796

Dizgi/Layout: Die Gaste Verlag
Baskı/Druck: Hürriyet-Deutschland

İÇERİK

Hannelore Kraft	3	SPD
Sylvia Löhrmann	3	Bündnis 90/Die Grünen
Anadili Dersi - Doğal Çokdilliliğin Desteklenmesi	4	Katharina Schwabedissen
Aile Primiyle Geçmişe Dönüş	4	C. Butterwegge/J. Falting
Entegrasyonun Anahtarı Olarak Eğitim	5	Christian Linder
Piyasa İçin Üretim (Fabrika ve Okul)	6	Mehmet Korkmaz
Uyum Tartışması Ne Zaman Biter?	8	Doç. Dr. Kutlay Yağmur
Almanya'da Türk Kökenli Öğretmen Olmanın Zorlukları	9	Derya Durdu/Serpil Sönmez
Göç ve Uyum Politikalarında Din Dönüşümü	10	Dr. Levent Tezcan
Engelli Çocukların Okul Seçme Özgürlüğü İçin Mücadele	11	Av. Anneliese Quack
Toplumlardaki İrkçiliğe, Hoşgörüsüzlüğe ve Ayrımcılığa Karşı Sporla Mücadele	12	Engin Kunter/Can V. Songün
İkidilli Eğitim Uygulamalarında Uluslararası Yönelimler ve Dil Tasarıları	13	Doç. Dr. Mehmet Canbulat
Kökendili Dersi Öğretimbilgisinin Temel Özellikleri	14	Prof. Dr. Hans H. Reich
Almanya'da İlk Kültürlerarası Barometre	15	Prof. Dr. Wolfgang Scheider
"Darülbedayi İsyanı"	16	Die Gaste
Sargut Şörçün	16	Emel Huber

Hannelore KRAFT

iSPD Kuzey Ren-Vestfalya Başkanı

Kuzey Ren Vestfalya çeşitliliği içinde barındıran bir eyalettir, burada çok farklı kökenlere sahip insanlar birlikte yaşıyor. Bu çeşitlilik eyaletimiz için iyi.

Kuzey Ren Vestfalya'da yaşayan yaklaşık 800.000 Türk kökenli kadın ve erkek büyük ve önemli bir grubu oluşturuyor. Aramızda yaşadıkları için mutluyum! Onlar Kuzey Ren Vestfalya'nın ekonomik, kültürel ve toplumsal gücüne önemli katkılarda bulundular. Kuzey Ren Vestfalya'nın bugün yaşamaya ve sevmeye değer bir eyalet olması, göçmen yurttaşlarımızın (Mitbürger), çocuklarının ve torunlarının da bir kazanımıdır. Türk kökenli insanların KRV'yı kendi yurtları olarak görmeleri ve gelecekte de yurtları olarak görmeyi sürdürmeleri benim için çok önemli. Daha iyi bir entegrasyon için önemli bir adımı bu yıl Entegrasyon Yasası'yla attık. Bu yasa, göç geçmişine sahip insanlar için daha fazla toplumsal adalet ve fırsat eşitliği sağlıyor. Yasa, herşeyden önce belediyelerin entegrasyon alanındaki gücünü artırıyor. Artık Kuzey Ren Vestfalya'da her il ve ilçede yerel entegrasyon merkezleri kurulabilmesinin önkoşulları hazır. Bu merkezlerde entegrasyon politikasının başarılı olmuş iki uygulaması birleştirilecek: Şu ana kadarki Göçmen Kökenli Çocuk, Genç ve Aileleri için Eğitim Danışmanlığı Merkezleri (RAA) ile eyalet programı KOMM-IN birleştiriliyor. Böylece yeni merkezlerin temel görevi, –erken destek ve okuldan mesleğe geçişte yardıma kadar– eğitim ve de yerinde entegrasyon çalışmasının koordinasyonu ve bağlantılarının oluşturulmasıdır.

Entegrasyon Yasası'na dayanarak ayrıca göçmen örgütlerini, KRV'de sayıları 2.500'e varan Türk kökenli örgütleri, gelecekte daha etkili bir biçimde destekleyebiliriz. Kanımca bu dikkate değer bir rakam ve Kuzey Ren Vestfalya'nın toplumsal yaşamındaki önemlerinin de bir göstergesi. Örgütlerin toplumsal bağlılığa sundukları önemli katkı, yasaya

bağlanarak kabul edilmiş oluyor ve sağlamlaştırılıyor. Bu örgütler, kendilerinin de etkin olabilmeleri ve katılımın ve entegrasyonun başarısı açısından sorumluluk üstlenmeleri için göçmenlere ayrıca iyi fırsatlar da sunuyor. Ve nihayet bu yeni yasa ile kültürlerarası açılımın genişletilmesi ve daha fazla göçmenin, örneğin kamusal hizmet alanında çalışmak ya da bu alanda meslek eğitimi görmek üzere bilinçli bir şekilde teşvik edilerek, kamu hizmetlerinde çalışması hedefleniyor.

KRV'de okuyan yaklaşık 328.000 müslüman öğrenci için hazırlanan inanç temelli İslam din derslerinin, bu genç insanlar ve aileleri için önemli bir gelişme olacağına eminim. Şu anda İslam din derslerinin 2012/2013 eğitim yılında, seçilmiş okullarda başlatılabilmesi için bir çalışma grubu ders planlarını hazırlıyor. Akabinde, artan oranda yeni okulların, 2013/2014 eğitim yılından itibaren de ortaokulların kazanılması hedefleniyor. İslam din dersi şu ana kadar yapılan İslam Bilgisi derslerinin aşamalı olarak yerini alacak. Bu, artan eşitliğin ve toplumsal katılımın bir göstergesidir ve okul kapsamında dinsel eğitimden yararlanabilmek için bir olanaktır.

Hedefimiz, Johannes Rau'un bir zamanlar formüle ettiği gibi, tüm insanların "korkmadan farklı olabilecekleri" bir toplumdur. 1990'larda Mölln ve Solingen saldırıları ve son olarak Zwickau Hücresi'nin seri cinayetleri, korkutucu bir biçimde bu hedefin nasıl tehdit edilebildiğini göstermiştir. Bu nedenle KRV aşırı sağlığa karşı mücadeleyi arttırdı ve buna uygun sekiz maddelik bir program geliştirdi. Tehlikeli gelişmeleri henüz başlangıçta yok etmek için sert ve sistematik bir şekilde Neonazi ağlarının üstüne gideceğiz. Özellikle aşırı sağcıların yasal yollardan silah elde etmelerini engellemek istiyoruz, aşırı sağcı suçluların üzerindeki baskıyı arttırdık ve önleyici programları genişleteceğiz. Eyalet Kriminal Dairesi'nde aşırı sağa karşı bir bilgi merkezi oluşturulacak. İleride aşırı sağcıların işlediği suçlar istatistikte kayıt altına alınacak.

KRV tüm insanlar için güvenli ve huzurlu bir yurt olmaya devam etmelidir, biz bunda ısrarlıyız, birkaç radikalini yıkmasına izin veremeyiz. Göç kökenli olsun ya da olmasın, hepimiz birlikte Kuzey Ren Vestfalya'yız! Ancak birlikte iyi bir geleceğe sahip olabiliriz. Şair Nazım Hikmet'in çok bilinen bir dizesi şöyledir: Yaşamak, bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçesine, bu hasret bizim! Bence dayanışmacı ve birlikte bir KRV düşüncüsü bu sözlerden daha iyi anlatılmaz.

Çeviri Die Gaste

Sylvia LÖHRMANN

Yeşiller (Bündnis 90/Die Grünen) Kuzey Ren-Vestfalya Özel Adayı

Eğitim toplumsal katılımın anahtarıdır, mesleki perspektifler açabilir ve kişilik gelişimine önemli katkılar sunabilir. Ama Alman Eğitim Sistemi – diğer OECD ülkeleriyle de karşılaştırıldığında – şimdiye kadar son derece seçici ve toplumsal yönden adil değil. Göç kökenli ve de gelir düzeyi düşük aile çocuklarının, eşit başarımlara rağmen iyi bir eğitime geçiş sağlamaları oldukça zor. Bu yalnızca adil olmamakla kalmıyor, bu ayrıca çok aptalca bir şey. Çünkü biz toplum ve bir milli ekonomi olarak çocuk yeteneklerinin körelmesini göze alamayız.

BM Engelli Hakları Anlaşması, olası engellerden ve aile kökeninden bağımsız, tüm çocukların içselleştirici eğitim hakkından söz ediyor. Bu, eğitim ve eğitime erişim konusunda bakış açımızı büyük ölçüde değiştirecek. Çünkü içselleştirici bir toplum, katılım konusunda ilkece farklı bir yaklaşımı ifade eder. Artık insanların yalnızca çoğunluğa yakınlığıyla değil, aksine her insana özgünlüğüyle ve böylece çeşitliliğiyle değer gösterilmesi ve katılımı için olanaklar yaratılması gündemdedir. Bu nedenle eğitimin önündeki engellerin kaldırılması gerekli, iş olanakları için iş yerlerine ulaşımındaki engellerin kaldırılması gibi. Güçlü ve zayıf yönleriyle insana değer vermek, örneğin bir yandan dil destek gereksinimini erken saptamak ve destek sunmak, öte yandan doğal çokdilliliği bir yeterlik olarak kabul etmek ve desteklemek anlamına gelir. İçselleştirici bir toplumu yaratmak, tüm devlet alanlarının ve toplumsal grupların karşısına çıkan bir görevdir.

Okul alanında, uzun süreli birlikte öğrenimin fırsat eşitliğini artırdığını biliyoruz. Bu nedenle SPD ve Yeşiller Eyalet Hükümeti birleşik okul (*gemeinschaftsschule*) model uygulamasını başlattı ve *sekundarschule*yi yeni bir okul türü olarak açtı. Böylece tümleş okulların (*gesamtschule*) kurulması için yeterli öğrenci sayısı bulunmayan küçük yerleşim birimlerinde de, bütünleştirici okul türlerini bu bölgede oluşturma olanağı var. Sayıları 70'i aşan tümleş ve birleşik okullar ve de *sekundarschule*ler, eyaleti saran bir kurucu canlılığa tanıklık ediyor.

Uzun süreli birlikte öğrenimin yanı sıra, bağlayıcı tamgün uygulaması fırsat eşitliğini artırıyor. Öğrenimin farklı bir ritme göre şekillendirilmesi, bireysel destek ortamı sunuyor ve öğretmenlerin de yardımcı olabilecekleri derinleştirme ve alıştırmaya ödevlerinin okulda yapılmasına imkan tanıyor. Ebeveynlerin özel ders öğretmenliği görevini üstlenmesine gerek kalmamalı. Tamgün uygulamasını aşamalı olarak tüm okullara yayacağız.

Öğretmen eğitiminde kültürlerarası yeterlik edinimini güçlendirmek ve göçmen-

lerin pedagojik mesleklerdeki oranlarını artırmak istiyoruz. Bu amaçla Göç Kökenli Öğretmenler Ağı'nı destekliyoruz. Dil desteğini, çocuk yuvalarından ilk ve orta öğretim okullarına kadar uzanan dil destek tasarımlarıyla güçlendirmek istiyoruz, çokdillilik de buna dahil. Göçmen Kökenli Çocuk, Genç ve Aileleri için Eğitim Danışmanlığı Merkezleri'nin (RAA) gerçekleştirdikleri iyi çalışma, yeni yerel birimlerin oluşturulmasıyla tüm eyalette yaygınlaştırılıyor.

Alevi ve İslam din derslerine de başlanması göç kökenli çocukların fırsat eşitliğine katkı sağlıyor. Bunlar, anayasal bir hak olan din özgürlüğünün, Hıristiyan inancı taşımayan çocuklar için de uygulanması açısından ve aynı zamanda entegrasyon politikaları için önemli birer adımdır. İslam din derslerinin hayata geçirilmesi Almanya'da yıllardan beri siyasi bir tartışma konusu olmuştur. Birçok girişim sonuç vermemiştir. Almanya Müslümanları Koordinasyon Konseyi (KRM) ile, buna ayrıca DİTİB dahildir, sıkı bir görüş alışverişinde bulunulup, İslam din dersi verilmesi ilk eyalet olarak KRV'da başarılı oldu. Bu ders, Almanca ve Almanya'da pedagojik ve branşa özgü uzmanlık eğitimi görmüş din dersi öğretmenleri tarafından verilecek. Eyalet, meslek eğitimi ve ders giderlerini karşılıyor, öğretim planlamasını hazırlıyor ve öğrenim araçlarını onaylıyor. Böylece İslam din dersi Katolik, Protestan ve Yahudi din dersleriyle eşitlenmiş oluyor. Karşılaşılan zorluklardan biri, anayasada belirtilen dini topluluk özelliklerine, şu ana kadar herhangi bir İslami örgütün sahip olmamasıydı. Geçici çözüm olarak, yarısı Müslüman Koordinasyon Konseyi ve diğer yarısı da, konsey ile anlaşmalı olarak eğitim bakanlığının belirlediği kişilerden oluşan, sekiz üyeli bir danışma kurulu oluşturuldu. Bu kurul, Hıristiyan kiliselerde işleyen süreçte olduğu gibi, ders yönergelerinin, öğretim planlarının ve kitapların hazırlanmasında, öğretim görevlilerinin yetkilendirilmesinde söz sahibi. Bu geçici çözüm ile 2012 yazında İslam din derslerini okullarda başlatılmak mümkün oldu. Kuzey Ren Vestfalya bu uygulamayla entegrasyon için önemli bir adım atıyor.

Çeviri Die Gaste

Anadili Dersi Doğal Çokdilliliğin Desteklenmesi

Bärbel Beuermann/Katharina Schwabedissen/Wolfgang Zimmermann

Çoğu insan için çokdillilik dünyadaki en doğal şeydir: Birçok Asya ve Afrika ülkelerinde çocukların tamamı, mutlaka en az iki dili ve çokluk üç, dört ya da daha fazla dili öğreniyorlar. Henüz 20. yüzyılın sonunda bir göç toplumu olduğunu nihayet kavrayabilen Almanya'da ise, bir çocuğun Almanca dışında bir dili anadili olarak konuşuyor olması bugün dahi bir eksiklik olarak görülüyor.

Bununla birlikte çocuklar birer "doğal dil uzmanıdır" ve bu sayede, anadillerinin yanı sıra –eğer uygun dilsel destek verilebilirse– Almanca'yı da mükemmel bir şekilde öğrenebilecek durumdalar. Bilim dünyası anadilini (daha açık bir ifadeyle: Aile dilini) okul ve eğitim dili düzeyinde geliştirmenin, düşünsel yapıların güçlendirilmesi açısından gerekli olduğu konusunda hemfikir – bu, çocuklara Almanca'yı ve başka yabancı dilleri öğrenmelerinde yardımcı oluyor.

Şu halde doğal çokdillilik, desteklenmesi ve geliştirilmesi gereken bir yetenektir. Kuzey Ren Vestfalya'da Katılım ve Entegrasyon Yasası'yla "göç kökenli ve göç kökenli olmayan insanların karşılıklı hoşgörüsü, açıklığı, saygısı ve değişime hazır olması"nın desteklenmesi amaçlanıyordu. Bu nedenle okul yasasında ayrıca değişiklik yapılması düşünülmüyordu. SPD ve Yeşiller hükümet koalisyonu yasaya ilişkin hedef tanımlamasında, başta yalnızca "barışçıl ve ayrımcı olmayan bir birlikte yaşam"ın desteklenmesini planlamıştı.

SOL PARTİ Fraksiyonu açısından katılım ve entegrasyona yapılan bu katkı, eğitim alanı için çok sınırlı bir katkıydı. Bu nedenle, doğal çokdilli öğrencilerin okullarda yapılacak çalışmalarla Almanca ve anadili edinimlerinin desteklenmesi şeklindeki eğitsel hedefin yasaya eklenmesini teklif etti. Doğal çokdilli öğrencilerin anadillerinde gerçekleşen bir derse katılabilme talepleri okul yasasında garanti altına alınmalı ve okullar böyle bir olanağı, okulun organizasyonu kapsamında sunmakla yükümlü kılınmalı.

Tartışmada önemli bir kanıt, Avrupa Konseyi'nde de altı çizilen, doğal çokdilliliğin –diğer ifadeyle anadilinin korunmasının– bir insan hakkı olduğudur. SOL PARTİ Kuzey Ren Vestfalya'nın Avrupa Konseyi' kararlarını hayata geçirmesini istiyor. SOL PARTİ açısından anadili dersleri, KRV'de bu insan hakkını yerine getirmenin bir aracıdır.

Ancak çocuk ve gençlerin anadilinde ders görmelerine ilişkin bu hakları son yıllarda büyük ölçüde sınırlandırıldı: Öyle ki, 13. Yasama Dönemi'nde anadili dersi öğretmenlerinin sayısı 1.500'den 900'ün altına düşürüldü. Öte yandan anadili dersleri büyük ölçüde hala okulların ders programı dışında yapılıyor. Anadilinde yetkinleşme hakkı fırsatından yararlanan öğrenciler, ders olanaklarından faydalanabilmek için kimi zaman uzun mesafeler katetmek zorunda kalıyorlar.

Yeterli sayıda eğitilmiş öğretmenin olmaması en ciddi sorundur. Bu nedenle anadili öğretmenlerinin eğitimlerini nicel ve nitel yönden iyileştirmek gerekiyor. Hagen Açık Öğretim Üniversitesi'nde kurulacak bir bölümle bu yapılabilir, çünkü bu üniversite, birinci bölümlerinden bağımsız olarak tüm üniversite öğrencilerinin aynı biçimde erişebilecekleri bir üniversitedir. Bunun dışında Hagen Açık Öğretim Üniversitesi, yapısal özelliğinden kaynaklanan, federal ölçekte edindiği uzmanlık deneyimlerinden yararlanabilir ve bu nedenle küçük diller olarak adlandırılan diller için de birer bölüm oluşturabilir.

SOL PARTİ Fraksiyonu, öte yandan yerel eğitim merkezlerinin doğal çokdilliliğin desteklenmesi girişimlerine katılmalarını talep ediyor. Yerel eğitim merkezleri, toplumsal grupları okullarda biraraya getirerek, ilçeler düzeyinde, okulun toplumsal çevre gelişimini koordine etmeli.

Sonuç olarak, Eyalet Meclisi, kabul edilen Katılım ve Entegrasyon Yasası'nda en azından doğal çokdilliliğe değer verilmesi ilkesini üstlendi. Bununla birlikte doğal çokdilli öğrencilerin katıldığı derslerin geliştirilmesi amacıyla çözüm üretilmesi kararlaştırıldı.

Ancak Eyalet Meclisi'nin feshedilmesiyle bu anlaşmanın devre dışı kalmasına ilişkin endişeler var. SOL PARTİ yeni Eyalet Meclisi'nde doğal çokdilli öğrencilere yönelik derslerin geliştirilmesini sağlayacak.

Çeviri Die Gaste

Aile Primiyle Geçmişe Dönüş

Carolin BUTTERWEGGE/Jonas FALTING

Siyah-Sarı Federal Koalisyon Hükümeti, gelecek yıl çocuklarını kamu destekli çocuk yuvalarına göndermeyen aileler için "Bakım Parası" adı verilen bir ödeme yapmayı planlıyor. Bu plan, ilk önce bir yaşındaki çocuklar için 100 Euro (ve 2014'te 150 Euro'ya yükseltilecek) ve daha sonra bir ve iki yaşındaki çocukları kapsayacak şekilde genişletmeyi öngörüyor. 23 Nisan tarihli *Spiegel*'e göre 2014'ten sonra bu uygulama nedeniyle ortaya çıkacak harcamalar, yılda yaklaşık 1,2 milyar Euro'ya varacak.

Thüringen Eyaleti'nde, 1 Temmuz 2006'dan bu yana, çocuklarını günde beş saatten fazla olmamak şartıyla çocuk yuvasına gönderen ailelere "Bakım Parası" adı altında 150 Euro ile 300 Euro arasında ödeme yapılıyor. Thüringen Eyalet Hükümeti'ne yaklaşık 30 milyon Euro'ya mal olan bu uygulama, çocuk yuvalarına yapılan kayıtların sayıca gerilemesi sonucunu doğurmuştur.

Ev işleri ve aile ile ilgilenmek çoğu zaman ve sadece kadının görevi. Yapılması gereken işleri bölüşebilen eşlerde bile, ilk çocuğun doğumundan sonra eski rol modellerine geri dönüş eğilimi ortaya çıkıyor. Geleneksel burjuva aile modelini tekrar canlandıran temel neden, kadınlar ve erkekler arasında değişmez görünen ücret eşitsizliğidir. Çün-kü çocuğun doğumuyla birlikte ailelerin ekonomik gereksinimi artıyor. Ayrıca yeni doğan bebeğin bakım gereksinimi de çok yüksek. Birçok aile çalışma yaşamının beklentilerini ve ailesel gereksinimleri birbiriyle bağdaştırmakta hala çok zorlanıyor. Bu nedenle, çoğu zaman çiftlerden biri –genelde kadınlar– dönemsel olarak iş yaşamından ayrılıyor ya da yarım günlük bir işe giriyor.

Aile ve meslek yaşamının bağdaştırılabilirliği, artık siyasetin birçok alanında çağdaş aile politikasının temel bir görevi olarak kabul edilmektedir. Önce 2007 yılında aile gelirine bağlı olmayan aile desteği, "Aile Ödeneği" yürürlüğe girdi. Devletin bu desteği, 1.800 Euro'ya kadar,

o anki gelirin üçte ikisine, asgari 300 Euro'suna denk geliyor. Ancak İşsizlik Parası II (*Arbeitslosengeld II*) yardımı alanlar, bu "Aile Ödeneği"nden fiilen yararlanamıyor. Öte yandan 1 Ağustos 2013'ten itibaren bir yaşını tamamlamış tüm çocuklara kreş, çocuk yuvası ya da tam gün bakım merkezlerinde bir yer tahsis edilmesini yasal hak olarak tanıyan Çocuk Destek Yasası 2008'de yürürlüğe girmiştir. Gerekli olanakların sağlanması amacıyla federal devlet, eyalet ve belediyeler, eşit ortaklı finansman aracılığıyla, kreşlerde ve çocuk yuvalarında üç yaş altındaki çocukların %35'ini kapsayacak ("U3-Bakım Kotası") bir genişlemeye gidilmesini kararlaştırdı. Kuzey Ren Vestfalya için %32'lik bir bakım oranı hedefleniyor. Ancak bu girişim çoğu batı eyaletlerinde plana uygun bir ilerleme kaydetmediğinden, uygulamanın başarısız olabileceği ya da çocukları için bakım yeri bulamayan ailelerin belediyelere dava açabileceği uyarısında bulunan kesimlerin sayısı artıyor. Bu nedenle Kentler ve Belediyeler Birliği 2011 sonbaharında bakım yeri hakkını tartışmaya açtı. "U3-Bakım Kotası"na ilişkin eyaletler arası karşılaştırmada son sırayı alan Kuzey Ren Vestfalya, eyalet meclisinin 16 Ekim 2011 tarihli kararıyla, kreşlerin kapasitelerinin genişletilmesini ve Ağustos 2013'ten itibaren çocuk yuvası yasal hakkına uyacağını açıkça kabul etti.

Çocuk yuvalarının kapasitelerinin artırılmasında yaşanan bu ihmalleri dayanak alan liberal-muhafazakar federal hükümetin ve özellikle Bavyera yerel partisi CSU'nun "Bakım Parası", çocukların kamu tarafından finanse edilen çocuk yuvaları yerine, özel bakım merkezlerinde ya da evde eğitilmesini teşvik ediyor. Federal hükümet, üç yaş atlı çocuklara sunulan ve yetersiz olduğu açıkça görülebilen kapasitenin ileride belediyeler açısından büyük bir sorun teşkil etmemesi için, ebeveynleri bu hak talebinden şimdiden vazgeçirmek istiyor. Aile modellerinin çoğullaşmasına ve geleneksel evliliğin yumuşamasına yol

açan ve şu an devam etmekte olan toplumsal dönüşümü frenleme ve hatta durdurma isteği burada gün ışığına çıkıyor.

Seçme hakkının verilmesi adı altında 1950'lerde ortaya çıkartılan burjuva evlilik ve aile anlayışını yeniden canlandırmak için siyasal baskı uygulanıyor – bu gerçek anlamıyla eski federal Alman aile politikasını yeniden canlandırmaktır!

Siyasi varlığını sürdürmeye çalışan FDP ise, "Bakım Parası" kararını yeni vergi indirimlerine bağlıyor – madem devlet anlamsız harcamalar yapıyor, öyleyse daha az gelir elde etsin. FDP, bu isteğinin kendi içinde nasıl bir tutarlılığa sahip olacağına ilişkin yanıt vermiyor. Planlanan "Bakım Parası" SPD, Yeşiller, Sol Parti ve ayrıca sendikalar ve STK'lar tarafından reddedildi ve bunun yerine kamusal çocuk yuvalarının çoğaltılması çağrısında bulunuldu. Birlik Partileri saflarında, özellikle genç ve kadın milletvekilleri arasında benzer görüşler olduğu duyuluyor.

"Bakım Parası"yla ilgili eleştiri, özellikle yoksul ailelere yönelik yanlış teşvik programlarıyla daha da büyüyor. Çünkü düşük gelirli ailelerin çocuklarının gelişiminde çocuk yuvaları öncelikli bir yere sahiptir. "Bakım Parası" en çok bu yoksul aileler için çocuğun evde kalmasını cazip kılıyor. Böylece bir çocuk, yalnızca becerilerinin geliştirilmesi için yuvada alacağı destekten yoksun bırakılmakla kalmıyor, öte yandan tüm aile kısıtlı iş olanakları nedeniyle artan oranda yoksulluk tehlikesiyle karşı karşıya kalıyor.

Yanlış teşvik programlarına yönelik eleştirileri çürütmek için yapılan yeni düzenlemelerle işsizlik parası alan kişilere bakım parası fiilen kesilmek isteniyor. Ama öte yandan çocuğunu özel (!) çocuk yuvalarına gönderen, bir diğer ifadeyle kamu tarafından finanse edilen bakım olanaklarından yararlanmayanların da ödenekten faydalanmasına çalışılıyor. Böylece orta sınıf aileler ve kar-

amaçlı bakım merkezleri, toplumda ekonomik açıdan zayıf durumda olanların aleyhine sübvansede ediliyor. "Bakım Parası"nın toplumsal ve siyasal açıdan önemli ölçüde reddedilmesi karşısında, Birlik Partileri 1992 yılından önce doğan çocukların ebeveynlerinin emeklilik parasını artırmak istiyor. Annelerin çalışma yaşamına katılma oranında beklenen düşüşle emeklilik parasında da azalma olacak, ki bu azalma emeklilik parası artırılarak telafi edilebilecek.

Sol Parti Neyi Amaçlıyor?

Büyük ölçüde kadının ev ve aile işlerini üstlenmesi ve bu amaçla iş hayatından uzak kalması biçiminde cinsiyetler arasında varolan işbölümü, Sol Parti açısından, insanın yalnızca bir işgücü olarak sermaye için sistemsel bir öneme sahip olduğu ataerkil, kapitalist bir toplumun dışavurumudur. Sol Parti, somut insanı, gereksinimleri ve toplumsal ilişkileriyle siyasal eylem ve düşüncesinin merkezinde tutar. Sol Parti açısından, aile, birlikte yaşam biçimlerinden bağımsız olarak, karşılıklı sorumluluğun üstlenildiği yerde vardır. Çocuklu aileler özel ilgi gösterilmesine gereksinim duyar, çünkü yoksullaşma riskleri daha yüksektir.

Sol Parti açısından, ebeveynlerin aile ve iş hayatında

ortaya çıkan önemli görevleri birbiriyle daha iyi uyumlandırımları için, çocuk yuvalarında güvenilir ve iyi bir bakım, merkezi bir öneme sahip. Sol Parti Kuzey Ren Vestfalya Eyalet Meclisi'nde şu üç noktayı savunuyor:

Birinci olarak, özellikle üç yaş altı çocuklar için yuvalarda kapasitenin yeterli olması. Üç yaş altı çocuklar için kapasite artırımı çok yavaş ilerliyor ve olanaklar yeterli değil; çünkü %32'den fazla ek bir kapasiteye gereksinim olduğu şimdiden görülüyor.

İkinci olarak, yalnızca kapasite yetersizliği değil, ayrıca kalite de önem taşıyor. Bu talep, şu an hala yürürlükte olan Çocuk Eğitim Yasası tarafından –KiBiz olarak adlandırılıyor– uygulanmamıştır. Sol Parti bu nedenle bağlayıcı, çocuklara uygun uzman-çocuk oranları ve grupların azami büyüklüğü gibi asgari kalite standartlarını belirleyen yeni bir çocuk yuvası yasası talep ediyor.

Ve üçüncü olarak, yuvaların ücretsiz olması bizim için önemli. Bu, çocuk yuvasındaki bakımın da –tam gün bakım merkezlerinde öğle yemeği dahil– eğitimin bir parçası olduğunu ve ücretsiz olması zorunluluğunu ifade eder. Okula başlamadan önce, çocuk yuvasının son yılında alınmayan katkı payı adım adım kaldırılmalıdır.

Sol Parti, "Bakım Parası"nı, aile politikasında son derece hatalı bir yönelimi teşkil ettiği ve sosyo-politik açıdan

bir saçmalık olduğu için kesinlikle reddediyor. Buna karşın Sol Parti, her çocuğun yuvalarda yer bulma hakkını ve ücretin kaldırılması talebini destekliyor. Çünkü yuvalar ebeveynlerin cüzdandanlarından bağımsız olarak tüm çocuklara açık olmalıdır.

Erken yaşta eğitim alanları olarak çocuk yuvaları, özellikle sosyal yönden dezavantajlı ya da Almanca bilmeyen ailelerin çocukları için, erken (dil) desteği ile eşit fırsatlar yaratılması ve toplumsal katılımı sağlaması açısından önemlidir. Erken yaşta eğitim başarıya odaklanmak değildir, ama çocukların oyunlarla çevreyi birlikte keşfedebileceği ve beraberce büyüyecekleri, uyarıcıları zengin bir ortam yaratmaktır. Aile politikası, onların zaman konusunda çalışma hayatına yönelttikleri istekleri gözardı etmemelidir. Bu nedenle Sol Parti, aile için uygun çalışma koşullarının yaratılmasını savunuyor. Bunlar arasında esnek iş saati uygulamaları, çocukların altı yaşını doldurana kadar, ebeveynleri için işten çıkartmaya karşı koruma yasasının genişletilmesi, asgari ücretin en az 10 Euro olması ve aile ödeneğinin yayılması yer alıyor. Çocukların aile yoksulluğu nedeniyle gelişimlerinin ve sağlıklı büyümelerinin engellenmesi alsa kabul edilemez.

Çocuklar bir yoksulluk riski olmamalıdır - Bizimle geçmişe geri dönüş olmayacak!

Çeviri Die Gaste

Entegrasyonun Anahtarı Olarak Eğitim

Christian LINDNER

Kuzey Ren Vestfalya Eyalet Seçimleri Başbakan Adayı ve KRV-FDP Başkanı

Federal Almanya Cumhuriyeti çoktan bir göç ülkesi oldu. Bu özellikle Kuzey Ren Vestfalya için geçerli. Göçmenler 1950'li yılların ortasından bu yana eyaletimizin ekonomik başarısına ve kültürel çeşitliliğine önemli katkılar sundu. Onlar adı konmamış çok sayıda kişisel başarı öyküsüne imza attılar. Göç olmasaydı, Kuzey Ren Vestfalya'da doksanlı yılların başından itibaren nüfus dinamiği olumsuz gelişirdi. Göçmenler giderek yaşlanan

bir toplumda ekonomimizin rekabet gücünü ve sosyal sistemimizi sağlamlaştırıyor. Çok sayıda göçmen toplumumuza entegre oldu ve ülkemiz için büyük bir kazanıma dönüştü.

Entegrasyon sürecinin başarılı olabilmesi için, bu sürecin okul öncesinde bağlayıcı dil desteğini ve tam gün eğitimin yaygınlaştırılmasını dayanak alarak, erken başlaması zorunlu. Eğitim entegrasyonunun temel anahtarı ve yükselmek için bir olanaktır. Amaç göçmenlerin tüm okullara geçişlerini iyileştirmektir.

Eğitim sistemimize yöneltilen yaygın bir eleştiri şöyledir: Partiler konunun özünü değil, aksine yalnızca kendi önemini arttırmak için tartışıyorlar. Çoğu zaman bu böyledir. Bazen de tam tersi geçerli. O an müzakerelerde "partiler üstü" bir uzlaşmaya varılır. Ve her kim katılmıyorsa, "ayrık" olarak eleştirilir. Bizim Kuzey Ren Vestfalya'da okul konusunda olduğu gibi.

Hükümet Partileri SPD, Yeşiller ve muhalefet partisi CDU arasında sağlanan ve okul uzlaşması adı verilen uzlaşma şunu telkin ediyor: Herkes aynı görüşte. Herşey yolunda. Ama bizim açımızdan bu kesinlikle öyle değil. Akıntıya karşı yüzme ve zayıf içeriksel noktalara değinmek için – inandığımızdan ve konunun özü gereği – çok sayıda iyi gerekçe var.

Okul uzlaşması ile birlikte, eğitim sistemi konusunda yürütülen çıkmaz bir tartışma, on yılı aşkın bir süre için üstünkörü sonlandırıldı. Bu bir yanılsamadır. CDU uzlaşmaya verdiği onayla, orta ve uzun vadede bölümlenmiş okul sistemimizin yitirilmesine, artık yalnızca tümleş okulların (*gesamtschuleler*) ve yeni oluşturulan birleşik ortaokulların (*sekundarschulelerin*) etkili ve bu süre boyunca liselerin dezavantajlı olmasına izin verdi.

Bu durum, uzlaşmaya varıldığından bu yana Yeşiller üyesi Eğitim Bakanı Sylvia Löhrmann tarafından hedefe ugun olarak hızlandırılıyor. Henüz son günlerde yaptığı bir söyleşide, gelecek yıllar için en önemli isteğinin "okul türlerinin kaynaşması" olduğunu vurguluyor. Tüm idari araçlarla liselerin sessizce altının oyulmasına hızla devam edilecek. İlk örnek tam gün eğitim: Yeni oluşturulan tüm birleşik okullar ve de tümleş okullar artık tam gün uygulamasıyla yürütülürken, liselere bu olanaklar, en azından geniş ölçüde sunulmuyor ve liselerin yalnızca %23'ü tam gün okul statüsündedir.

Aynı ayrımcılık ikinci örnekte görülüyor – sınıfların kapasitesi: Birleşik okullar için sınıf kapasitesini hemen 25 öğrenciyle sınırlandıran bir ölçüt getirildi. Bu sınır liselerde 28 öğrenci düzeyinde duruyor. Liselerde sınıfları küçültmek için verilen söz şu ana kadar tutulmadı: Bütçede para yok! Eğitim Bakanlığı'nın sürece ilişkin bir planı da yok. Üçüncü örnek – finansman tahsis: Kırmızı-Yeşil Koalisyonu bileşik okullara farklılaşma ödeneği (*Differenzierungszuschlag*) olarak ek destek vermeyi öngördü. Bu destek de liseler için öngörülmüş değil.

Bayan Kraft ve Bayan Löhrmann amaçlı bir kenara itme stratejisi izliyorlar: Birleşik ve tümleş okullara ayrıcalık tanınıyor. Gerileyen öğrenci sayısı nedeniyle bu açıkça liselerin aleyhine işliyor. Öğrencilerin adım adım liselerden ayrılmaları cazip kılınmaya ve öğrenci akınlarının bütünleştirici okul türlerine yönlendirilmesine çalışılıyor. FDP en sevilen okul türünün altının oyulmasına kesinlikle karşı duracak: Liseler Kuzey Ren Vestfalya'da yavaş bir ölüme terk edilmemeli.

Biz liseleri, eğitim sistemimizin yeri doldurulamaz bir taşıyıcısı olarak yaşatmak ve kalitesini artırmak istiyoruz. Çünkü çocuk ve gençlerin, başarıya yönelik ve eğitim-bilimsel taşıyıcı olarak üniversite eğitimine hazırlayan bir okul türüne gelecekte de ihtiyaçları olacak. Yeşiller ve SPD içense liselerin rolü son derece şüphelidir. Bireysel başarımlara yönelim, yalnızca herkesi toplayan ve sözde kapsamlı bir eşitlik içinde eğitim coğrafyasının adaletini gören eşitlikçi dünya görüşüyle çelişir. Kırmızı-Yeşiller'in dilinde liseler bir seçme aracına ve çeşitlilik bir tehlikeye dönüşüyor.

Aslında hiçbir okul türü, geçen on yıllarda liseler kadar artan bir öğrenci akınına uğramamış ve geniş bir toplumsal açılım yaşamamıştır. Liseler yalnızca açık ara en sevilen okul türleri değil, ayrıca toplumsal yükselişin de devindiricisi. Örneğin Alman vatandaşı olmayan çocuklar, lisede olduğu kadar diğer hiçbir okulda lise mezuniyeti edinmiyor. Örneğin Yeşiller'in – bu arada Yeşiller kendi çocuklarını tercihli liselere gönderirler - severek atfetikleri katmansal kibir, 50'li yılların gerçekliğini yansıtıyor. Günümüz koşulları bu önyargıyı çürütmüştür.

Okul politikası, partiler üstü bir uzlaşma lehine kendi inançlarından vazgeçme deneyi için uygun değil. Partilerin bir uzlaşmaya varabilmeleri her ne kadar demokrasi için iyi olsa da – biz kendi tutumlarımızdan vazgeçmiyoruz: Bireysel okul eğitimi, okul türlerinin çeşitliliği ve liselerin yaşaması.

Liberal okul politikasının başlıca hedeflerinden biri, gençlerin okuldan mezuniyetsiz ayrılmamasıdır. FDP bu nedenle, bir yandan okul başarısızlıklarının engellenmesi amacıyla başlatılmış programları sürdürmek ve öte yandan ebeveynlere de ayrıca sorumluluk vermek istiyor. FDP göç geçmişine sahip yetenekli gençlere, özel olarak kendilerine uyumlandırılmış burs programlarıyla özel yardım verilmesini destekliyor. Böyle bir burs programı, yalnızca bursluları desteklemekle kalmaz, diğer gençlerin örnek alabilecekleri insanların çıkmasını da sağlar.

Siyaset yıllar boyunca entegrasyonun tüm göçmenler açısından kendiliğinden gerçekleşeceğine inandı. Bunun yanlış bir kanı olduğu görüldü. Alman vatandaşlığı da tek başına entegrasyonun teminatı değil. Entegrasyon sorunları hem Alman vatandaşı olan ve olmayan hem de yasal açıdan her zaman Alman olarak kabul edilen etnik Almanları da (Spätaussiedler) ilgilendiriyor.

FDP göçü toplumumuz için bir kazanım olarak görüyor. Ama aynı zamanda Almanya'da entegrasyonun yetersiz olmasından kaynaklanan olumsuz gelişmeler hakkında adil ve açıkça konuşmaya davet ediyor. Başarılı entegrasyon politikaları ancak parti sınırlarını aşarak gerçekleşebilir. Almanya'nın geleceği açısından entegrasyon politikaları o kadar önemlidir ki, seçim kampanyalarında popülist yaklaşımlarla basitleştirilmemeli ve önyargıları körüklemek için kötüye kullanılmamalıdır. Bu nedenle partiler üstü ve seçim kampanyalarına rağmen sürdürülebilir yeni bir uzlaşma, entegrasyon politikası için kaçınılmazdır.

Çeviri Die Gaste

Piyasa İçin Üretim¹ (Fabrika ve Okul)

Mehmet KORKMAZ

Almanya (08.09.2011)²

Türkiye (03.04.2012)³

Bir öğrenci ile bir ürün arasındaki fark nedir? Ya da bir fabrika ile bir okul arasında ki fark?

Herkesin bildiği ve en basit şekilde: Fabrikada bir ürün bir ihtiyaç ve yararlı olduğu için üretilir. Ve sonra bu ürün pazarda alıcısını (tüketici) bulur. Ve bu talep var olduğu sürece bu böyle devam eder. Ta ki bir ürüne olan talepte bir değişiklik olana kadar. Bu bağlamda yeni daha gelişmiş ürünler söz konusu olur. Üretici bu değişikliğe ayak uydurursa sorun yoktur, aksi takdirde zaman içinde silinir. (Örnek olarak KODAK şirketinin iflası gösterilebilir. Analistlere göre KODAK analog süreçten dijital sürece geçişte zamanında ayak uyduramamıştır).

Bir öğrenci de, okulda, bir talep olduğu için yetiştirilir ve sanayi, ticari vb. şirketlerin ya da bireylerin personel ihtiyacını karşılamak üzere istihdam edilir. Ve bu süreç öyle sürer. Ta ki istihdam eden yerlerden gelen talebin değişmesine kadar. O zaman da okulun bu değişikliğe cevap vermesi gerekir ve bu süreçte reformlar gündeme gelir (Almanya'da "üç kanallı" eğitim sisteminin değiştirilmesi, tüm gün okullar vb.; Türkiye'de ise 4+4+4).

Son iki, üç yılda finans krizinin paralelinde en çok konuşulan konulardan biri de eğitim reformları olmuştur.

Eğer reformlar gündemde ise, o zaman neyin değiştiğine ve nasıl bir personel ihtiyacının ortaya çıktığına bakmak gerekir. Zaman içinde işin basitleşmesi ve işbölümünün artması, üretimde yeni teknolojilerin kullanılması, üretimin yetkinleşmesi personel ihtiyacını ve insan emeğini en basit bir mekanik harekete indirgemekte ve artık herhangi bir iş herkes tarafından yapılabilir hale gelmektedir. Burada çıkan sonuçta artık sözkonusu olan istihdam kurumlarının o kadar da (eskisi gibi) kalifiyeli işçiye ihtiyaçları olmadığıdır.

Örneğin bir fırının işleyişi gözlemlendiğinde bu durum açıkça görülür: Eskisi gibi sabahın erken saatlerinde kalkıp malzeme hazırlamak, ölçmek, farklı ekmek çeşitleri için hamur yoğurmamak ve porsiyonlara ayırmak gibi zahmetlere gerek kalmamaktadır. Herşey hazır, çünkü bütün

gerekli mamuller bir ana merkezde en son teknolojiyle ve çok düşük maliyete üretilmekte ve şubelere dağıtılmaktadır. Fırıncının ya da çırağın rolü burada artık sadece bunları tepsiye dizip fırına vermekten ve pişince çıkarıp dizmekten ve satmaktan ibaret (Bu hala belirli yerlerde kendi ekmeğini üreten fırıncıların olmadığı anlamına gelmemektedir. Bunlar genelden çok istisnadır ve fiyatları da ona göredir).

Bir başka örnek olarak kasa çalışanları gösterilebilir. Artık yüzlerce fiyatı aklında tutması, teker teker tüm ürünlerin fiyatlarını hızlı ve yanlışlık yapmadan kasaya manüel olarak işlemesi (ki bu becerinin edinilmesi yıllar sürmektedir) ve ayrıca tezgahları dizmek gibi beceriler gerekmemektedir. Kasa çalışanın bütün işi mekanik bir harekete, sadece ürünleri tarayıcıya (*scanner*) okutmaya indirgenmiştir. Daha yeni sistemlerde –*Real* ve *Ikea* gibi alışveriş merkezlerinde yaygın olan, müşterinin aldığı ürünleri tarayıcıda okutarak, ödemesi gibi – bu basit mekanik hareket bile gereksiz kalmaktadır; kasa çalışanın işlevi sadece gözlemci konumundadır.

Sonuç olarak, ekmeği dondurucudan alıp tepsiye dizmek, müşterinin ödeme yapmasını yapmadığını gözlemlemek, yetenek gerektiren işler olmaktan çıkmıştır. Bu nedenle "sekiz yıllık kesintisiz eğitim" veya "üç yıl" meslek eğitimi (*Ausbildung*) görmek gerekmemektedir. (Bu olgu çoğunlukla akademik işler içinde geçerlidir)

Böylece Almanya da "üç kanallı eğitim sistemi"⁵ genelde çökmüş, onbinlerce genç "perspektif"siz kalmıştır.

Bu olgu (üretimin yetkinleşmesi), beraberinde, eğitim sisteminin bu gelişmeye göre değişmesini (reformlar) getirmektedir. Bir yandan gittikçe azalan kalifiye personel ihtiyacını karşılamak için elit okullar, üniversiteler (belirli bir azınlık için) kurulurken diğer yandan (çoğunluk için) bir belirsizlik süregelmiştir. *Realschule plus*, *Integrierte Gesamtschule*, *Gemeinschaftsschule*, *Ganztagsschule* gibi okul modelleri ile Almanya'daki "üç kanallı" eğitim sistemi aşılımaya çalışılmaktadır. Buradaki amaç eğitim kalitesini artırmaktan çok okulların tüm gün

okullara (*Ganztagsschule*) çevrilip çocukların – ebeveylemlerin işten çıkıncaya kadar idare/gözetim altında bulundurulmalarıdır (Bu okullarda eğitim süresi saat 16-17'ye kadardır). Böylece çocukların sokaklarda başıboş (hırsızlık, haylazlık) bulunmalarının önüne geçilecek, ebeveynler işten çıktıktan sonra da (okul çıkış saatleri iş çıkış saatlerine göre uyarlanmıştır) gözetim onlara devredilecektir.

İşte tam bu evrede, Almanya Modeli'nin sorgulandığı (OECD, ebeveynler, STK'lar) ve değişmesi söz konusu iken, Türkiye'de 30 Mart 2012 tarihli 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu⁶ Meclis'te kabul edilmiştir.

Siyasal iktidarın alışkanlık haline getirdiği gibi, bu yeni eğitim yasasının da "esin kaynağı" Almanya olmuştur. Almanya'nın "üç kanallı" eğitim sistemi, 4+4+4 biçiminde formüle edilerek yasalaştırılmıştır. Amaç, bir yandan "kendine uygun nesil" yetiştirmek için uygun bir zemin oluşturmak, diğer yandan (ve esas olarak) piyasanın ihtiyacına göre insan yetiştirmektir.

Hemen belirtelim ki, bu 4+4+4 modelinin "esin kaynağı" Almanya olmakla birlikte, bu sadece biçimseldir. Almanya'da ke-

sintisiz/temel eğitim süresi 9-10 yıldır. Bu temel eğitim, üç kanallı okullarda değişik yoğunlukta verilmektedir. Fakat burada meslek eğitimi henüz söz konusu değildir. 4+4+4'de ise, sadece orta 4, düz, meslek-tekni ve imam-hatip olarak sözde Almanya'daki gibi "üç kanallı" olarak düzenlenmiştir. Ama temel eğitim de 4 yıla indirilmiştir.

Muhalefet ve STK'lar, bu eğitim yasasının "ideolojik" (çocuk gelinler, dindar gençlik, muhafazakar nesil ve seçmeli ders olan "Kur'an-ı Kerim ve Peygamberi-

mizin Hayatı") boyutuna vurgu yapmışlarsa da, yasının esas amacı olan "Çıracılık Eğitimi"ne fazla ilgi göstermemişlerdir.⁷

Kız çocuklarının eve kapatılmaları ve "gelin çocuk" olmaları (8 yıllık zorunlu eğitime ya da yeni 4+4+4'e göre ifade edersek ikinci 4'ün zorunlu olmasıyla) önlenmişken, erkek çocuklar (pozitif ayrımcılığın da etkisiyle) çıracılığa kurban gitmiştir. "Erkek çocuklar çıracılığa kurban gitmiştir", çünkü Türkiye toplum yapısında genellikle erkek çocuklar "çıracılık"a gönderilir. Kızlar daha çok ev işlerinde yardım eder. Kızların çalışması, hatta daha 10-11 yaşındaysalar, ayıplanır ve bu nedenle de çok enderdir.

Hükümetin her zamanki gibi yaptığı dinsel demagojilere ("Dindar gençlik mi yoksa tinerici gençlik mi?", "Kuran ve ezan yasaklandı", "Din Mazlumları", "CHP camileri ahır yaptı" vs.) yanıt vermeye çalışılırken (ister muhalefet partileri, ister STK'lar olsun) sorunun özünü gözden kaçırmışlardır.

Bu kabul edilen kanun maddeleri yarıncından incelendiğinde, MÜSİAD'ın 18-19 Şubat 2011 tarihinde eski Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'nun da katılımıyla gerçekleştirilen "Mesleki Eğitim Çalıştayı"⁸ isteklerine göre tasarlandığı görülecektir (Pi-

Çocuk İşgücü Temel Göstergeleri (Bin kişi)¹⁰

	Ekim 1994	Ekim 1999	2006 (Ekim-Kasım-Aralık)
Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus	59.736	65.422	72.957
0-5 Yaş Grubundaki Nüfus	8.469	7.930	8.479
6-14 Yaş Grubundaki Nüfus	10.945	11.938	12.477
6-17 Yaş Grubundaki Nüfus	14.968	15.821	16.264
İstihdam (6 yaş +)	20.984	22.124	22.963
İstihdam (6-14 yaş)	958	609	318
İstihdam Oranı (6-14 yaş)	8,8	5,1	2,6
İstihdam (6-17 yaş)	2.269	1.630	958
İstihdam Oranı (6-17 yaş)	15,2	10,3	5,9
Kent	611	478	457
Kır	1.659	1.151	502
Erkek	1.372	955	632
Kadın	898	675	326
Tarım	1.510	990	392
Tarım-dışı	759	640	566
Ücretli veya Yevmiyeli	648	617	513
Kendi hesabına veya işveren	52	28	26
Ücretsiz aile işçisi	1.570	985	420

yasa için Eğitim).

MÜSAD'ın kendi değişimiyle⁹, 28 Şubat'ın getirmiş olduğu 8 yıllık kesintisiz eğitim süreci, çıraklık yaşının yükseltilmesi ve katsayılar iş dünyasında yeteri kadar tahribata sebep olduğu açıklaması yapılmıştır (Tabloda da görüldüğü gibi çocuk işgücü sürekli düşmüştür).

MÜSAD'ın çalıştayından:

"Türkiye'de mesleki eğitimin önündeki en önemli engel eğitim sisteminin kendisidir. Genel olarak ortaöğretimde ki yapılanma, mesleki eğitimdeki kurumsal başıbozukluk, katsayı kısıtlaması meslek lisesi tercihinin önemli ölçüde olumsuz yönde etkilemiştir. Meslek eğitim kurumlarındaki öğretim programları iş piyasasının ihtiyaçları ile örtüşmemektedir. Öğrencileri meslek seçimine yönlendirme hizmetleri yetersizdir. ... Eğitim kurumları arasında ve mesleki eğitimde dikey ve yatay geçişlerin kolaylaştırılması..."¹¹

Kabul edilen daddelerle, okul süresi kısaltmakta, kesintisiz¹² (8 yıl) eğitimin yerini zorunlu (4+4) eğitim almakta, katsayılar¹³

kaldırılmakta, dikey ve yatay geçişler kolaylaştırılmakta¹⁴, eğitim özelleştirilmektedir¹⁵.

MÜSAD'ın çalıştayından:

"Toplum nazarında iş piyasasında ve mesleki eğitim veren kurumlarda –kendileri bu kanaate katılmasalar da– toplumsal değerlerin ve etik duyarlılıkların azaldığı yönünde yaygın bir kanaat oluşmuştur.

... Etik, meslek eğitiminin ayrılmaz bir parçası olarak yapılandırılmış bir ders biçiminde yer almalıdır. Diğer taraftan gerek iş piyasasında gerekse eğitim kurumları için etik ilkelerin belirlenmesi, etik kurumlarının oluşturulması ve etik konusunda toplumsal denetim mekanizmalarının oluşturulması gerekmektedir.

... Değer kavramı ise ayırıcı toplumsal ve insani niteliklerimizi ifade etmektedir. Mesleki eğitim kurumlarında toplumun örf, âdet, gelenek ve görenekleri ile evrensel insani değerlerin içselleştirilmesini sağlayacak eğitim içeriklerinin oluşturul-

ması öncelikli çalışmalardan biri olarak kabul edilmektedir..."¹⁶

Kabul edilen maddelerde¹⁷ "Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı" seçmeli ders oluyor, okullar ayrıştırılıyor, İmam-Hatipler'in orta bölümü açılıyor. Böylece "çıraklık eğitimi" gören çocukların (10-11 yaşında) disiplinini sağlamak için din terbiyesi kullanılıyor ve diğer yaşlarla ilişkide bulunmaları okulların ayrıştırılması ile engelleniliyor.¹⁸

Burada "Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı" seçmeli ders olarak konulması AKP'nin sadece dindar bir gençlik yetiştirme istemi olarak algılanmamalıdır. Bu ders –MÜSAD'ın da önerdiği gibi– bir "toplumsal denetim mekanizması" işlevini görmektedir.

İşte bu "toplumsal denetim mekanizması" gelişmiş sanayi ülkelerinde (Almanya, Fransa, İngiltere vb.) "iş disiplini" ya da "para ile terbiye" ile sağlanırken, Türkiye gibi klasik bir sanayisi olmayan, feodal yapının kırılmamış olduğu, dışa bağımlı ülkeler de "dini değer ve yargı" ile (hırsızlık yapmamak, itaat etmek, yalan söylememek, zamanında işi yapmak vs.) erişilmek istenmektedir.

MÜSAD'ın çalıştayından:

"... nitelikli iş piyasasının en fazla pazarlama elemanı ihtiyacı olduğunu belirtmiş olması bu durumun açık kanıtıdır. Üretimden çok ticaret ağırlıklı bir piyasada en önemli unsurun pazarlama olduğu açıktır..."¹⁹

Evet, amaç açıkça söylenmektedir: Piyasanın muhtaç olduğu eğitim sistemi, pazarlama elemanı ihtiyacını karşılayan eğitim sistemidir.

Buna da meslek²⁰ eğitimi demek fazla iyimserlik olur. Buna çıraklık²¹ demek daha doğrudur.

Meslek eğitimi ancak üretimin (sanayi) olduğu yerde vardır. Ticaret (tacirlik ya da pazarlama) için çıraklık yeterli görülmektedir.

Eğer gerçekten sağlıklı bir meslek eğitimi verilmek isteniyorsa o zaman "ticaret ağırlıklı bir piyasa"dan "üretim ağırlıklı bir piyasa"ya geçilmesi gerekmektedir. Bu da sanayileşme demektir. (Alman eğitim sistemi kopyalandığında, burada veri olan Alman üretim sisteminin de kopyalanması gerekmektedir. Ancak o zaman "Almanya Modeli" tanımı doğru olacaktır.)

Dipnotlar:

¹ Bugün Almanya'da eğitimin piyasa için özelleştirilmesinin başını Bertelsmann Vakfı çekerken, Türkiye'de bunu MÜSAD üstlenmiştir.

² Bir sanayi kuruluşuna (Siemens) ait bir çalışanın yaptığı "meslek eğitimi" hakkında bir bilgilendirme toplantısı görülmektedir. Bu toplantılarda (genellikle 8-9. sınıflarda) öğrenciler meslekler hakkında bilgilendirilmekte, gerektiğinde 1-2 haftalık pratiklerle seçmek istedikleri meslekler ile ilk deneyimlerini yapmaktalar.

³ Caferi İmamın, Manisa'nın Turgutlu İlçesi'nde Gazi İlköğretim Okulu'nda 7'nci sınıflara "Din Bilgisi ve Ahlak Kültürü" dersinde Caferi ve Alevi inancını anlatıyor.

⁴ Burada üç kanallı eğitim sistemi (Hauptschule, Realschule, Gymnasium) kast edilmektedir.

⁵ Bu eğitim sisteminde, hauptschuleler daha çok "kalifiye eleman" yetiştirirken, liseler de "akademik personel" yetiştiriyor.

⁶ 4+4+4 olarak bilinen eğitim sisteminde değişiklik yapan yasa.

⁷ CHP Genel Başkan Yardımcısı Birgül Ayman Güler, zorunlu eğitimin süresini 12 yıla çıkartan kanuna ilişkin olarak, "4 4 4 sistemi, 11 yaşındaki çocukların çırak olarak çalışması kanunudur" dedi. Bu kanun, 'AKP kassasına 20 milyar dolar girme kanunu'dur. <http://www.haber7.com/haber/20120407/Guler-4-4-4-sistemi-ciraklik-kanunudur.php>

⁸ <http://www.musiad.org.tr/img/arastirmalariyayin/pdf/M%C3%9C%C4%B0AD%20Calistay.pdf>

⁹ MÜSAD Yönetim Kurulu Başkanı A.Mustafa Güvenli: "Hepimiz biliyoruz ki, mevcut eğitim sistemi toplumun taleplerini karşılamaktan çok uzak bir yapıya sahiptir. Bu sistem içerisinde özgürlükten, genişletme ve çeşitliliği kucaklamaktan asla söz edilemez. Meselenin bir de mesleki eğitim boyutu var ki, hiçbir izahat 8 yıllık kesintisiz eğitim uygulamasını haklı çıkartamaz. Çünkü 8 yıllık kesintisiz eğitim uygulaması, Türkiye'de en büyük darbeyi mesleki eğitim sürecine vurmuştur. Bugün nitelikli işgücü ve beşeri sermayenin yetersizliğinden yakınıyorsak, bunun başlıca müsebbibi 8 yıllık kesintisiz eğitim uygulamasıdır"

<http://www.musiad.org.tr/sube/detayHaber.aspx?id=5076&subelD=12>

¹⁰ http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?tb_id=26&ust_id=8

¹¹ Yapısal Sorunlar, sayfa 10 (MÜSAD, Mesleki Eğitim Çalıştayı, 18-19 Şubat 2011)

¹² Madde 13 - 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan "sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim" ibaresi "ilköğretim ve ortaöğretim" şeklinde değiştirilmiş ve maddede yer alan "sekiz yıllık kesintisiz" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

¹³ Kabul edilen 12. maddede "yüzde onundan fazla" ibaresi metninden çıkarılmıştır. Böylece 20 ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler istediği kadar çırak çalıştırabilecekler. Diğer yandan da İmam Hatip Liseleri'nin orta bölümü açılmaktadır.

¹⁴ Madde 14 - 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45. maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yüksek öğretime giriş ve yerleştirme

e. Önlisans mezunları için, ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde Yükseköğretim Kurulu kararı ile her yıl dikey geçiş kontenjanı ayrılabilir."

¹⁵ Madde 15 - 2547 sayılı Kanunun 56. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri tarafından üniversitelere, yüksek teknoloji enstitüleri ile gelirlerinin en az dörtte üçünü münhasıran devlet üniversitelerinin faaliyetlerinin devam ettirilmesi ve desteklenmesini amaç edinmek üzere kurulan ve fiilen bu çerçevede faaliyette bulunan vakıflardan Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınanlara makbuz karşılığında yapılan bağışlar, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları hükümlerine göre yıllık beyanname ile bildirilecek gelirden ve kurum kazancından indirilebilir. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

¹⁶ Etik ve Değer algısı, sayfa 10 (MÜSAD, Mesleki Eğitim Çalıştayı, 18-19 Şubat 2011)

¹⁷ Madde 9 ... Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı'nın seçmeli ders olması ve İmam hatiplerin orta bölümünün açılması.

Madde 8 ... İlköğretim kurumlarının ilkökul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması.

¹⁸ Sunulan Kanun teklifi taslağının genel gerekçesinde şöyle yazmaktadır: "Bilindiği gibi, çocukluk ve ergenlik dönemleri, insanın değer yapısının henüz oturmadığı, temel ahlaki normları ve sosyal davranış kurallarını özümsemeye aşamasında olduğu, kendi fiziksel ve ruhsal niteliklerini ancak tanımaya başladığı dönemlerdir. Bu bağlamda 6 yaşında henüz okuma-yazma öğrenme aşamasında bulunan ve hayata ilişkin temel kavramların çoğundan habersiz bir "çocuk" ile 13-14 yaşlarında fiziksel ve ruhsal kimliğinin şekillenme aşamasındaki sanırları yaşayan bir ergenlik dönemi öğrencisini aynı "okul ortamı"nda bulundurmaın kaçınılmaz olarak neden olduğu sorunları teşhis etmek gerekmektedir. Bu kadar geniş bir yaş aralığında bulunan öğrencileri, bahçe, koridor, kantin, okul servisi gibi pek çok ortak yaşam alanını paylaşmak zorunda bırakmak, özellikle küçük yaşta öğrencilerin ciddi psiko-sosyal bozukluklar yaşamasına zemin hazırlamaktadır." <http://www.memurlar.net/haber/219011/>

¹⁹ Mesleki eğitimde açılımlar, sayfa 12 (MÜSAD, Mesleki Eğitim Çalıştayı, 18-19 Şubat 2011)

²⁰ Meslek: "Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş"; <http://www.tdk.gov.tr/>

²¹ Çırak: "Zanaat öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse"; <http://www.tdk.gov.tr/>

Uyum Tartışması Ne Zaman Biter?

Doç. Dr. Kutlay YAĞMUR Tilburg Üniversitesi Öğretim Üyesi, Hollanda

Farklı etnik kökenlerden gelen insanların yaşadığı ülkelerde dil planlaması her zaman güç olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri ve Fransa gibi bazı ülkeler *eritme* (asimilasyon) politikalarını yeğlerken Kanada ve İsveç gibi ülkeler *bütünleşme* (entegrasyon) politikalarını tercih etmişlerdir. Avustralya ve Güney Afrika gibi ülkeler ise *çok dilli* bir sistemi tercih etmişlerdir. Çok kültürlülük ve çok dilliliğin çok ayrı politikalar gerektirdiğini vurgulamakta fayda var. Bir ülke farklı kökenlerden gelen insanların yaşadığı çok kültürlü bir toplum olabilir ancak çok dillilik yasalarla korunmuyorsa ve teşvik edilmiyorsa o ülkenin çok dilliliğinden bahsedilemez. Batı Avrupa'da bazı ülkeler çok kültürlülüğü ilke olarak benimsediklerini her fırsatta vurgulamaktadırlar ancak yasalara ve uygulamalara baktığımızda bunun sözde olduğunu görmek zor değildir. Her ülkenin farklı uygulaması kendi tarihsel ve sosyal koşullarından kaynaklanmaktadır.

Her ne kadar Avrupa Birliği ülkelerinde çok kültürlü politikaları benimsediği politikacılar tarafından öne sürülse de, Batı Avrupa'daki anadili eğitimi yasa ve uygulamalarına baktığımızda çok kültürlülüğün bazı zihinlere ve kalplere çok uzak olduğu su götürmez bir gerçektir. Ancak göçmen gruplar açısından bu olumsuz uygulamaların süreklilik ifade etmediğinin belirtilmesi gerekir. Avustralya ve Güney Afrika örneğine bakıldığında Batı Avrupa'daki yasa yapıcıların nfile direndiklerini görmek zor değildir. Bu yazıda, sadece Avustralya'daki çok kültürlülüğün gelişimini kısaca sergileyerek azınlık grupların anadili politikalarındaki önemini göstermeye çalışacağım. Avustralya örneğinde görüldüğü gibi çok kültürlülüğün sözle değil eylemle yaşama geçtiği ve çok kültürlülüğün oluşumunda toplumsal dinamiklerin özellikle de göçmen grupların büyük payı olduğu görülmektedir.

Anayasalarda Vatandaşlık

Geçmişte Avrupa'dan başka kıtalara göç eden Avrupalıların gittikleri kıtalardaki yerli halkların yönetimini ele aldıklarını ve yasaları istedikleri doğrultuda düzenlediklerini görüyoruz. Özellikle İngilizce konuşulan ABD, Kanada, Avustralya gibi ülkelerde vatandaşlık yasalarının *ius solis* yani üzerinde doğulan topraktan kazanılan hakla düzenlendiğini görüyoruz. Bu ülkelerde doğan bir çocuk doğduğu ülkenin vatandaşlığını doğrudan kazanmış olmaktadır. Diğer taraftan Batı Avrupa ülkelerindeki anayasalara baktığımızda ise vatandaşlık yasalarının *ius sanguinis* (kan bağı) ilkesi doğrultusunda belirlendiğini görüyoruz. Yani bir göçmen çocuğu dördüncü kuşak olarak Almanya'da bir Türk anne-babadan doğmuş olsa dahi Alman vatandaşlığını doğumdan kazanamayacaktır. Çıkan yeni vatandaşlık yasasıyla 21 yaşında Alman vatandaşlığını seçebilir. Anne-babanın üç kuşaktır Almanya'da yaşıyor olması, Alman vatandaşları gibi vergi, sosyal katkı vb. gibi her türlü yükümlülüklerini yerine getiriyor olması bu ayrımcı gerçeği değiştirmemektedir. Diğer taraftan Rusya'dan göç eden Alman kökenli ancak Almanca dahi bilmeyen göçmenler doğrudan Alman vatandaşlığı hakkını kazanmaktadır. Bu uygulama bile Batı Avrupa ülkelerindeki vatandaşlık yasalarının etnik temelde düzenlendiğinin kanıtıdır. Bu uygulama değişmediği sürece Batı Avrupa ülkelerindeki çok dillilik-kültürlülük söylemleri boş iddialardan öteye gitmeyecektir. Ancak bunun böyle kalmayacağı da kesindir çünkü demografik gelişmeler *ius sanguinis*'den *ius solis*'e geçmesini zorunlu kılacaktır. Aksi halde bu ülkelerdeki vatandaşlık yasaları ve insan hakları eşitlikçilikten çok uzak ve daha çok ayrımcı nitelikli olacaktır. Avustralya örneği bu

açıdan çok ilginçtir. Eritme politikaları ile yola çıkan Avustralya çok kültürlülüğün birleştirici unsur olduğu bir yapıya dönüşmüştür. Aşağıda sunacağımız Avustralya'daki anadili politikalarının şekillenmesi bile bunun bir kanıtıdır.

Eritme Politikaları Dönemi

Avustralya'da çok kültürlü politikaların kabul edilmesi çok eskilere dayanmaz. 1950 ve 60'lı yıllarda Avustralya'ya farklı ülkelere göç eden gruplar çok keskin asimilasyon politikalarına tabi tutuldular. O dönemin hükümetleri sadece İngilizcenin konuşulduğu, örf, âdet ve gelenekleriyle İngiltere'nin kopyası olan bir toplum yaratmak istediler. Bu amacı gerçekleştirmede eğitim önemli bir rol oynamıştır. Okullar eritme politikalarının en önemli merkezleri olmuştur. Anadili İngilizce olmayan çocukların İngilizce öğrenmesi için anadillerinden faydalanmak söz konusu bile edilmemiştir. Hele okullarda İngilizce dışındaki dillerde anadili eğitimi vermek akılların ucundan bile geçmemiştir. Fabrikalarda bile göçmen işçiler İngilizce konuşmaya zorlanmıştır. Pekiyi ne olmuştur da eritme politikalarından vazgeçilmiştir?

Bütünleşme (Entegrasyon) Politikaları

1970'lerde Avustralya'da İşçi Partisi'nin iktidara gelmesiyle asimilasyon politikaları ciddi bir şekilde sorgulanmaya başlanmıştır. Özellikle 1973'te Avustralya okullarındaki eğitimle ilgili olarak yayımlanan Karmel Raporu, asimilasyon politikalarının sadece göçmen çocuklarına zarar vermekle kalmayıp ülke kaynaklarının boşa gitmesi anlamına geldiğini vurgulamıştır. Bu rapora göre, asimilasyon uygulamaları sadece Avustralya'da yaşayan göçmen grupların topluma katılımını önlemekle kalmayıp yetenek ve becerilerin de israfına yol açmaktaydı. Bu ve benzeri raporlar sonucunda Avustralya toplumunun çıkarları doğrultusunda asimilasyon politikalarından vazgeçilerek bütünleşme politikaları uygulanmaya başlanmıştır. Bütünleşme politikaları her kökenden vatandaşın eşit hakları doğrultusunda toplumun her alanında yer almasını desteklemiştir. Sosyal, kültürel ve siyasi kurumların yanı sıra devlet kurumlarında da her kökenden gelen göçmenin işe alınması sağlanmıştır. Devlet bu doğrultuda yasalar çıkartmıştır. Özellikle eğitim alanında köklü değişiklikler yaşanmıştır. Ders kitapları taranarak ırkçı nitelikli bölümler ayıklanmıştır. En önemlisi de İngilizce öğreniminin kolaylaştırılması için ikinci dil olarak İngilizce (ESL = *English as a second language*) programları geliştirilmiştir. Bu sayede göçmen çocukları daha kolay İngilizce öğrenir hale gelmiştir. 1970'lerin sonunda Avustralya toplumunun gelişmesi, zenginleşmesi için bütünleşme politikalarının da yetersiz kaldığı öne sürülmüştür.

Çok Kültürlülük Politikaları

1978'de yayımlanan Galbally Raporu Avustralya'da çok kültürlü politikaların başlangıcıdır. Bu rapor çok kültürlülüğün toplumun her kesiminde tam anlamıyla yerleşmesinin Avustralya açısından hayati önem taşıdığını vurgulamıştır. Bu raporda da dil eğitimi ülkede çok kültürlülüğün yerleşmesi için en önemli araçlardan birisi olarak gösterilmiştir. Bu amaçla anadilinin geliştirilmesi ve öğrenimi için İngilizce dışındaki dillerde anadili eğitimi programları ve iki dilli programlar geliştirilmiştir. Bu sayede ailelerin okul faaliyetlerine etkin katılımı ve sorumluluğun paylaşımı sağlanmıştır.

Çok kültürlülük politikalarının toplumsal yaşam açısından en önemli yeniliği de ırkçılığa ve ayrımcılığa karşı

somut yasal önlemler alınmış olmasıdır. Batı Avrupa'da "çok kültürlülükten" söz eden devlet kurumlarının samimiyetleri doğrultusunda Avustralya benzeri adımlar atmaları kaçınılmazdır. Aksi halde, göstermelik "çok kültürlülük" topluma fayda değil zarar vermektedir. Avustralya devletin bu kadar köklü politik değişikliklere gitmesi her şeyden önce kendi ülke çıkarları içindir. Batı Avrupa'daki demografik değişiklikler de hükümetlerin çağın gerisinde kalmış asimilasyon politikalarını değil, çoğulculuğu temel alan akılcı politikalar geliştirmesini zorunlu kılmaktadır.

Avustralya Okullarında Çok Kültürlülük Politikaları

Demografik koşullardan dolayı Avustralya'nın değişik eyaletlerinde değişik uygulamalar olsa da, genel ilke olarak tüm Avustralya okullarında çok kültürlülük bir hedeftir. Yetkin ve etkili anadili eğitimi de bu hedefe ulaşılmasında en önemli araçlardan biridir. Örnek olarak Türk ve Yunan gruplarını ele alarak, azınlık grupların yasal düzenlemelerin yapılmasında ne kadar etkin olduğunu anlatabiliriz.

Avustralya'daki Türk göçmen grubu 90 bin civarında olmasına ve Türkiye'den çok uzakta olmasına karşın (araştırmalara göre ikinci kuşak birçok Türk genci Türkiye'yi ya bir kez ya da hiç ziyaret etmemiştir), anadili ve kültüre ilgi oldukça fazladır. Türk nüfusun az olduğu yerlerde bile aileler 40-50 km. yol giderek çocuklarının anadili eğitimi almalarını sağlamaktadırlar. Anadilinin çok önemli olduğu bilinci Avustralya devlet kurumları tarafından da aşlanmaktadır. Sydney'de anadili eğitimi verilemeyen ilkokullarda aileler kendi olanaklarıyla öğretmen bularak ve öğretmenin maaşını da kendileri ödeyerek anadili eğitimi gerçekleştirmektedirler. Yeteri kadar Türk çocuğu olan okullarda iyi derecede anadili eğitimi sağlamak zaten eğitim bakanlığının sorumluluğu altındadır.

Avustralya'nın Victoria eyaleti (Melbourne) ise çok kültürlü uygulamaların kalesi haline gelmiştir. Melbourne dil eğitim modelinin bu günkü haline getirilmesinde Yunanlı göçmenlerin çok büyük bir rolü olmuştur. Yunan toplumu göç ettiği her ülkede çok örgütlü ve dolayısıyla da güçlü olmuştur. Avustralya genelinde 300 bin civarında nüfusa sahip olan Yunan toplumunun yerel mecliste 30'un üzerinde üyesi vardır. Avustralya ve Hollanda'nın nüfusu hemen hemen aynıdır ve Avustralya'daki Yunanlı göçmen sayısı Hollanda'daki Türk göçmen sayısından daha da azdır. Yunan toplumu siyasi temsil ve katılım konusunda o kadar güçlü iken, Türk toplumunun bu denli güçsüz ve etkisiz olması üzerinde çok düşünülmesi gereken bir konudur. Ancak hiçbir Yunan kökenli milletvekilinin "ben Yunan toplumunun temsilcisi değilim" dediğine de tanık olunmamıştır. Tam aksine azınlık grupların temsilcisi olarak anadili eğitimi, kültürel haklar ve siyasi temsilin artması konusunda büyük mücadeleler vermişlerdir. Bugün Melbourne'daki anadili eğitimi yasaları mevcut konumuna gelmişse bu etnik azınlık gruplarından seçilen milletvekilleri sayesinde ve elbette buna olanak veren çok kültürlülük yasaları sayesinde olmuştur.

Herkes İki Dil

Günümüz Avustralyası'nda ikinci dil öğrenimi sadece anadili İngilizce olmayan çocukların yükümlülüğü değildir. Melbourne'da ilkokula başlayan her çocuk (anadili ister İngilizce, ister Çince olsun) İngilizcenin yanı sıra bir başka dil öğrenmek zorundadır. Okul sisteminde çoğunluğu oluşturan Anglo-Sakson kökenli çocuklar da bir ikinci dil öğrenmek zorunluluğundadır. Bu amaçla Victoria Diller Okulu

(Victorian School of Languages) kurulmuştur. Bu okul talebe göre değişik okullarda birçok dilde eğitim sağlamaktadır. Kırsal kesimde veya merkezi bölgelere uzak yerlerde yaşayan çocuklar da mektupla eğitim veya uzaktan eğitim (Internet) gibi yollarla bir ikinci dil öğrenmektedirler.

Avustralya örneğinin yanında Batı Avrupa'da anadili eğitimi ile ilgili politik söylemlere bakınca buradaki göçmen gruplarının ne kadar etkisiz ve güçsüz olduğunu düşünmemek elde değil. Almanya'da yaşayan her birey için Almanca elbette çok iyi derecede öğrenilmesi gereken çok önemli bir dildir. Ancak anadili eğitimini Almanca öğreniminin önünde bir engel gibi göstermeye çalışan anlayış ilkel olduğu kadar kötü niyetlidir. Çocukların Türkçelerinin iyi olması Hollandaca öğrenmeye bir engel değil tam aksine büyük bir katkıdır. Bir iki sözcükle değinmek gerekirse, anadili eğitimi kavram gelişimi, üstdil bilinci, benlik gelişimi, bilişsel ve zihinsel gelişim açısından çok önemlidir.

Sonuç

Avustralya devleti asimilasyon politikalarından vazgeçip çoğulculuğu benimsemiştir. Bunu yaparken de Avustralya toplumunun çıkarlarını ön plana koymuştur. Ülkede farklı dillerin konuşuluyor olmasını sosyal bütünlüğe yönelik bir tehdit olarak değil, toplumu zenginleştiren bir gerçek olarak görmüştür. Bugün Avustralya'da yaşayan her birey "Avustralyalıyım" demekten gurur duymaktadır. Batı Avrupa'da ise pasaportunu taşıdığınız ülke bile sizi etnik kökeninizle tanımlamaktadır. Bu durum demografik koşulların dayatmasıyla elbette değişecektir. Ancak bu değişim kendiliğinden değil göçmen grupların etkin mücadelesi ile olacaktır. Bu mücadelenin ilk adımı da 1977'den beri yürürlükte olan göçmenlere yönelik dil yasaının değiştirilmesi olmalıdır. Fries ve Katalan gibi yerel azınlık dilleri ile göçmen dillerine verilen haklar arasında çok bü-

yük bir ayrımcılık söz konusudur. Batı Avrupa'da eşitlikçilikten bahsedebilmek için önce bu yasanın eşitlikçi hale getirilmesi gerekmektedir.

Çok kültürlü ve çok dilli politikaların gerçek anlamda yerleşebilmesi için okullara ve eğitim sistemine çok büyük bir rol düşmektedir. Okullarda çocukların anadillerinde konuşmasını yasaklamak hiçbir çağdaş ölçü ile açıklanamaz. Kültürler arasındaki iletişimin gerçek anlamda sağlanması önce kendine, sonra da karşındakine saygı duyabilmekten geçer. Avrupa Birliği'nin çoğulcu söylemleri sözde kalmalı, diller arasında eşitlik sağlanmalıdır. Bu denli demokratik toplumlarda anadilinin ulusal bütünlüğe bir tehdit olarak değil aksine bir zenginlik olarak görülmesi gerekir. Siyasilerin ve eğitim alanında çalışan bireylerin de bilinçlenerek anadilinin yaşanılan ülkenin dilinin öğreniminin önünde bir engel olmadığını kavramaları gerekir.

Almanya'da Türk Kökenli Öğretmen Olmanın Zorlukları

NRW'de Türkçe dersi öğretmenleri Derya DURDU/Serpil SÖNMEZ

Almanya'da son yıllarda yabancı kökenli öğretmenlere duyulan ihtiyaç eğitim bakanlığı tarafından sıkça gündeme getirilip, Alman basınında yer almıştır. Yabancı kökenli öğretmenlerin iki dile de hakimiyeti, aynı zamanda iki kültürü de tanıması bir zenginlik olarak görülmektedir. Öğretmen-öğrenci-veli arasındaki diyalogu kolaylaştırabileceği için, yabancı kökenli öğretmenlerin sayısının artırılması öngörülmektedir. Düzenlenen kampanyalarla lise sona gelmiş yabancı kökenli öğrenciler üniversiteye, öğretmenlik bölümüne başarılı bir şekilde yönlendirilmektedir.

Pekii basında sıkça gündeme getirilen bu değer ve önemseme gerçek hayatta, yani şu an okullarda görevde olan yabancı kökenli öğretmenlere Alman meslektaşları tarafından gösteriliyor mu?

Bu yazıyı yazma sebebimiz, Almanya'da yaşayan Türk kökenli öğretmenler olarak, okulda karşılaştığımız sorunlarımızı dile getirmek, bizimle aynı sorunları yaşayan ama dile getiremeyen öğretmenlerin sesi olmak ve *Die Gaste* okurlarıyla paylaşmak.

Üniversite yaşamımızda Alman arkadaşlarımızla aynı sıralarda oturduk, aynı sınavlara girdik ve aynı diplomayla mezun olduk. Buraya kadar eşit olduğumuzu düşünürken, çalışma yaşamına atıldığımızda madalyonun öteki yüzüyle tanıştık.

Genelde göç kökenli öğrencilerin dile getirdiği okulda dışlanma, önyargı vb. gibi yaşanan sorunlarla göç kökenli öğretmenler olarak bizler de karşılaştık.

Türkçe öğretmeni olarak göreve başladığımız okulda, meslektaşlarımız tarafından ilk başlarda yadırgayan bakışlarla karşılandık. Daha sonraki aşamalarda her attığımız adımı, her konuştuğumuz kelimenin incelendiğini fark ettik. Sanki açığımıza arar gibi bir izlenim bırakıldı üzerimizde. Almanca'yı doğru mu kul-

lanıyor? Didaktik metotları iyi biliyor ve uygulayabiliyor mu? Türk öğrencilerle Türkçe mi konuşuyor? vb. sorular.

Son soruyla, eminiz, bütün göç kökenli öğretmenler karşılaşmıştır. Bizim de ilk yaşadığımız büyük sorun *Türkçe konuşmamızdan* dolayı gerçekleşti.

Kısaca durumu özetlemek gerekirse: Türk kökenli öğrencinin biri bir gün öğretmenler odasına girip o gün okulda bulunmayan meslektaşımızı sordu, karşısındaki öğretmen Türk olduğu için de Türkçe konuştu. Daha öğretmenlerden bir yanıt gelmeden, o an odada bulunan Alman öğretmenden, "*Biz burada Alman öğretmenler odasındayız ve Alman okulundayız! Türkçe değil, Almanca konuş!*" yanıtını aldı. Bunun üzerine olaylar farklı boyutta ilerledi. Biz Türkçe öğretmenleri olarak anadilinin önemini vurgulayan bir yazıyı öğretmenler odasına astık. Aynı odayı paylaştığımız Alman meslektaşlarımız da: "*Es ist die Frage der Höflichkeit und der Integration, ob man in Deutschland deutsch spricht oder türkisch spricht und die anderen ausgrenzt!*" yazılı ve imzalanmış kağıdı bizimkinin yanına asarak bize olan tepkilerini dışa vurdular.

Bu tatsız olay müdüre kadar taşındı ve müdürün bize vermiş olduğu yanıt, meslektaşlarımızdan daha farklı olmadı. Biz, destek, en azından orta yolun bulunmasını beklerken, müdürden okul dilinin Almanca olduğunu ve öğretmenlerin olduğu kadar öğrencilerin de bu kurala uyması gerektiği uyarısını aldık. Oysa ki, yeni çıkan "Katılım ve Uyum Yasası"na göre doğru olan, okul dilinin değil, "DERS" dilinin Almanca olduğudur. Dolayısıyla öğrenciler ders dışında istedikleri dilde iletişim kurabilirler. Bu, anadiline yönelik yaşanmış bir örnektir.

Bunun dışında yabancı kökenli öğretmenler psikolojik baskı da görebiliyorlar. Ör-

neğin, öğretmenler öğrencilerinin karşısında küçük düşürülebilir; yaptıkları yanlışlar sınıf ortasında söylenebilir; verdiği ödevler önemsenmeyip yapılmak zorunda olmadığı belirtiliyor; sınıf öğretmenleri rahatlıkla istedikleri sürece dersi bölme hakkını kendilerinde bulabiliyorlar; Türkçe öğretmenlerinin okul içerisinde fazla bir yetkisi olmadığı vurgulanıyor vb.. Böylelikle bizler kendimizi kanıtlamak ve öğrenci karşısında saygınlık edinmek için mücadele etmek durumunda bira-kılıyoruz.

Aynı zamanda öğrencilerle Türk kökenli öğretmenler arasında yaşanan herhangi bir sorunda, okul yönetimi söz konusu Alman öğrenciler olduğunda kayıtsız kalabilirken, Türk öğrencilerinin Alman öğretmenlere yaşattığı en ufak sorunda, öğrencilerin velileri haberdar ediliyor, hatta duruma göre öğrenci okuldan belirli süreliğine uzaklaştırılıyor.

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Yaptığımız gözlemlere ve aldığımız duyumlara göre, çoğu arkadaşımız bu tür sorunlarla karşı karşıya geliyor. Fakat kimse sorunlarını diğer meslektaşlarıyla paylaşıp bir çözüm arama yoluna başvurmuyor. Varolan düzeni eleştirme ve değiştirme çabalarına girişilmiyor, sorunlarla iç içe yaşamaya devam ediliyor. Göç kökenli öğretmenlerin bir araya gelmesi için kurulan bazı derneklerde bu sorunlar dile getirilse de, sorunların üstüne çok fazla gidilmiyor. Dolayısıyla yine sesimizi ilgili yerlere duyuramıyoruz.

Yapılan çalışmalardan hepimizin haberi olabilecek şekilde bir ağ kurulursa, bu sorunlara karşı daha etkin çalışmalar yapılabilir. Böylelikle yaşanan olumsuz olaylara tamamen bir son verilemeye bile, en azından olumsuz gelişmeyi önlemek mümkün olabilir. Bu konuyla ilgili tüm duyarlı okurların katkılarını bekliyoruz.

Üniversite yaşamımızda Alman arkadaşlarımızla aynı sıralarda oturduk, aynı sınavlara girdik ve aynı diplomayla mezun olduk. Buraya kadar eşit olduğumuzu düşünürken, çalışma yaşamına atıldığımızda madalyonun öteki yüzüyle tanıştık.

Genelde göç kökenli öğrencilerin dile getirdiği okulda dışlanma, önyargı vb. gibi yaşanan sorunlarla göç kökenli öğretmenler olarak biz de karşılaştık.

Göç ve Uyum Politikalarında Din Dönüşümü

Dr. Levent TEZCAN Tilburg Üniversitesi/Hollanda

İslam Konferansı, diğer bir dizi diyalog faaliyetiyle beraber (mesela polis ve müslümanlar diyalogu) bir uyum "dispositifi" oluşturmakta. Amaç, din üzerinden göçmen toplumu yönetilebilir kılmak. Çıkış noktası, şöyle bir mantık yürütmesine dayanıyor: Sosyal ve güvenlik problemleri, her biri kendine özgü pratik sorunlar olarak ele alınmak yerine, kolektif olarak düşünülen genel bir Müslüman özneye, bu öznenin henüz entegre olmasına bağlanıyor. Bu öznenin diyalog süreci içinde eğitilmesiyle, tek tek pratik sorunlara da hakim olunmuş olacak. Bunun için de, söz konusu öznenin net bir şekilde Müslümanlığını ortaya koyması, konuşlandırılması ve Alman toplumunun değerleriyle uyumlandırması gerekiyor. Uluslararası siyasette jeopolitik bir strateji olarak kurgulanan "ılımlı İslam"ı ("moderate İslam") teşvik politikası, aslında bir yönüyle ulusal boyutta da uygulamaya girmiş oluyor.

Türkiyeli ya da Arap bir göçmen kamuoyunda sesini duyurmak istiyorsa, artık müslüman olarak kendini tanımlamak zorunda. Hakim paradigma göçmenleri kendilerini dini bir kimlik üzerinden ifade etmeye zorluyor. Konunun içeriğinin cami yapımı, din dersi, müslüman mezarlıklar gibi dinle bir ilgisinin olması birincil derecede gerekli değil. Göçmen gençlerin okul problemleri, Almancaya hakimiyetleri, şiddet ve suç işleme (*Kriminalität*), işsizlik gibi konular bugün artık müslümanların "sosyal sorunları" olarak kodlanmakta. Gerek kamusal algıda gerekse de siyasetçiler için artık Türkiyeli, Arap, Fars göçmen yok, öncelikle müslüman var. Söylemdeki bu kayma, basit bir etiket değişikliği değil ve göçmenlerin siyasal ve kültürel girişimleri açısından oldukça ciddi sonuçları beraberinde getiriyor.

Aslında, Edward Said'in, oryantalizm tezinde dile getirdiği, Batı düşüncesinde hakim eğilim, yani bir dizi halk, kültür, sınıf ve pratiği "*Orient*" (Doğu) olarak ortak bir tanıma sokarak, kendi kimliğini bu sayede tanımlamak, bu kez göçmenlerin müslümanlığını vurgulayarak gündeme geliyor.

Dönüşen Paradigmalar

Kültürel kimlik, kendinden menkul bir kavram değil. Tarihsel bir konjonktürde ortaya çıkan ve koşullara göre içeriği ve biçimi değişen bir olay. Gerçi Almanya'ya olan göçün daha başında göçmenlerin kültürel aidiyeti tematize ediliyordu ama kültürel kimliğin sınırları bugünkünden değişik bir biçimde çiziliyordu. Kimlik vurgusu öncelikle ulusal, bugünkü tabiriyle etnik, kökene gönderme yapıyordu. Türkler, Yunanlılar, İspanyollar ve Portekizliler ortak bir Akdeniz Kültürü'ne (*Mediterrane*) dahil ediliyordu; ayrı dinlere sahip olmaları farklı ve hatta birbiriyeli çatışmalı uygulamalara ait oldukları anlayışına götürmüyordu.

Etnik farklılıklar tek başına belirleyici ayırım değildi kuşkusuz. Dönemin diğer bir hakim paradigması sınıf politikası idi. Göçmenlerin siyasal ve toplumsal eklenmesi öncelikle sendikalar ve siyasi ortaklıklar üzerinden gerçekleşiyordu. Kuşkusuz burada da etnik gerilimler ve ırkçı ayrımcılık etkisini sürdürmekteydi, yine de ortak sınıfsal çıkarlar temelinde benzerlikler kuruluyordu.

Gerek kapitalist düzendeki yapısal dönüşümler gerekse de Komünist Sistemin çökmesi sonunda, sınıf söylemi bugün artık etkisini hemen hemen tamamen yitirmiş durumda. Etnik paradigma gerçi ortadan kaybolmadı ama dini paradigmaya eklendi. Türkiyeliler, Araplar, İranlılar ve Bosnalılar artık ortak bir kültürel grubun üyesi olarak, yani müslümanlar olarak gündeme geliyorlar. Bu dönüşümün arkasında kuskusuz birçok gelişme var. Ben bu değişimleri iki grupta toplamak istiyorum:

1. Göçmen topluluktaki dönüşümler: Her ne kadar Türkiyeli göçmenler baştan beri ço-

ğunlukla müslüman olsalar da, kendilerini tanımlayışları ilk planda dini kimlik üzerinden olmadı. Müslümanlığın kimlik politikası olarak gündeme gelmesi, dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmelerle de bağlantılı olarak, doğal olarak cemaatlerin çabalarına dayanıyor. Dini ihtiyaçlar, öte yandan, göçmenlerin artık kalıcı olduklarının bilincine varması ile kendini dayatıyor. Ailelerin çocukların din kültürü ve ahlakı konusundaki kaygıları, aynı şekilde dini hizmetlere olan ihtiyacı besliyor. Cami yapımı, müslümanlara mezarlıklarda yer ayrılması, helal et kesimi ya da cenaze fonları, göçmen bireylerin ihtiyaçları ile cemaatlerin güç isteminin kesiştiği noktada gerçeklik kazanmaktalar. Yine de, bu çıkar birliği otomatik olarak müslüman göçmen topluluğun kamusal alanda müslüman özne olarak tanımlanmasını zorunlu kılmıyor.

2. Öte yandan hükümet gerek dünyada gerekse Almanya'da göçmenler arasındaki yeni oluşumlara kendi açısından uygun bir yanıt vermenin yolunu arıyor. Hükümetin dikkati özellikle 11 Eylül 2001'den sonra radikal islamcı, özellikle şiddet yanlısı akımlara yöneldi. Terörün kendisi yeterince bir tehdit olsa da, asıl "*Horrorszenario*", geniş genç göçmen kitlesinin işsizlik, eğitimsizlik, dışlanma gibi toplumsal sorunlar dolayısıyla duydukları hoşnutsuzluğun, radikal islamcı bir mecrada kendisini ifade etmesi ihtimalinde görülmekte. "Uyum Problemleri" olarak adlandırılan, aslında Almanlar için de geçerli olan bütün bu sosyal sorunlarla mücadele dini radikalizmin önlenmesi hedefine bağlanınca, yani "uyum" konusu güvenlik politikasıyla doğrudan birleştirilince, haliyle tedavi de sistematik bir din politikası içinde aranıyor oldu. Nitekim, Avrupa'daki diğer ülkelerdeki gelişmelere paralel olarak, Alman siyaseti de göç ve uyum politikasını ciddi bir biçimde din entegrasyonu üzerinden kurmaya başladı. Federal Başbakanlığın Ulusal Uyum Zirvesi'ne paralel olarak 2006 yılında Federal İçişleri Bakanlığı tarafından hayata geçirilen Alman İslam Konferansı bu dönüşümün stratejik bir adımını oluşturmaktadır. İslam İlahiyatı kürsüleri ve din dersleri üzerine olan çalışmalar da, bir yandan anayasal din özgürlüğünün parçası olarak görülmeyle birlikte, diğer yandan uyum politikasının bir parçası olarak da bu dönüşümün diğer parçalarını oluşturuyorlar.

İslam Konferansı ve Göçmenleri Dinle Yönetmek

Hükümet ve müslümanların diyalogu olarak kurulan İslam Konferansı 2006 yılında çalışmalarına başladı. Birinci dönemi 2009 yılında sona eren konferans, 2010 yılında yeni bir katılımcı kadrosuyla ikinci dönemine girmiş oldu. İnisiyatifin oldukça iddialı hedefi, diyalog sürecinden geçerek, müslümanlarla bir toplum sözleşmesi yapmaktı. Yani müslüman göçmenler, temsilcileri aracılığıyla ayrı ve kendi içinde bütünlüğü olan bir toplumsal

grup olarak hükümetin karşısına görüşmeci olarak çıkacak ve toplumsal yaşamın her alanında "bağlayıcı" kararlar alacaktı. Her ne kadar bu iddialı hedef daha sonra bu biçimiyle ifade edilmese de, müslüman bağlantılı/inançlı göçmenler ayrı muameleye tabii görülecek bir grup olarak izole edilmekte idi. Aslında diyalog mantığı da zaten böyle işlemekte değil mi? Diyalog için, sınırları net olarak çizilmiş bir grup, bu grubu temsil edecek sözcüler olacak ki, diyaloga girmenin bir anlamı olacak.

Göçmenlerle ilişki temel olarak dini bir toplumla diyalog olarak belirlenince, temsilcilerin kim olacağı sorusu gündeme geliyor. İnisiyatifi hükümet adına yürüten İçişleri Bakanlığı iki grup katılımcı davet etti: Cami derneklerini temsil eden "Örgütlü Müslümanlar" bir yanda, "Örgütsüz/Bireysel Müslümanlar" öte yanda. İkinciler ayrıca "Seküler Müslümanlar" olarak da tanımlanıyor.¹

Konferansta tartışılan konular aslında büyük oranda "Uyum Zirvesi" (*Integrationsgipfel*) ile büyük oranda özdeş. Konferansın kurucusu, o zamanın İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble, bu özdeşliği açık bir şekilde ifade etmişti: İslam Konferansı'nın farkı, sadece müslümanların uyum sorunlarıyla uğraşmasında yatmaktadır.²

İslam Konferansı, diğer bir dizi diyalog faaliyetiyle beraber (mesela polis ve müslümanlar diyalogu) bir uyum "dispositifi" oluşturmakta. Amaç, din üzerinden göçmen toplumu yönetilebilir kılmak. Çıkış noktası, şöyle bir mantık yürütmesine dayanıyor: Sosyal ve güvenlik problemleri, her biri kendine özgü pratik sorunlar olarak ele alınmak yerine, kolektif olarak düşünülen genel bir müslüman özneye, bu öznenin henüz entegre olmamasına bağlanıyor. Bu öznenin diyalog süreci içinde eğitilmesiyle, tek tek pratik sorunlara da hakim olunmuş olacak. Bunun için de, söz konusu öznenin net bir şekilde müslümanlığını ortaya koyması, konuşlandırılması ve Alman toplumunun değerleriyle uyumlandırılması gerekiyor. Uluslararası siyasette jeopolitik bir strateji olarak kurgulanan "ılımlı İslam"ı ("moderate İslam") teşvik politikası, aslında bir yönüyle ulusal boyutta da uygulamaya girmiş oluyor.

Hükümetin İslam kimliğini bir yönetim tekniği olarak seçmesi boşuna değil. Bir din olarak İslam, bireylerin günlük davranışlarına, oturuş ve kalkışına düzen veren, toplumla ilişkilerine yön veren kurallar içerdiğinden, görülebilir sembollere ve toplantı yerlerine, örgüt ve otorite merkezlerine sahip olduğundan, toplum yönetimi için sadece bir risk olarak görülüyor, aynı zamanda olası tehlikeleri bertaraf etmenin de aracı olarak algılanıyor.

İslam Konferansı'nın hükümetin istediği biçimde verimli olduğunu söylemek zor. Ayrıca, bana öyle geliyor ki, girişim kendinde bir hedef haline geldi ve nereye varacağı da belirli değil artık. Her ne kadar hedef, müslümanların kendi içlerindeki çeşitliliği göstermek olsa da,

tam tersine farklılıklar ortak müslümanlık kimliği üzerinden homojenleştirildi. Almanların hıristiyanlığı, değişik toplumsal rollerinin ve kimliklerinin sadece bir parçası olarak algılanırken, Türkiyelilerin müslümanlığı varlıklarının kamusal alanda asıl tanımlayıcısı olarak görülmeye başlandı. Aslında bu paradoks bir biçimde İslam'ın kendisinin de ötekileştirilmesine katkıda bulunmakta. Çünkü müslüman inançlı göçmen, toplumun diğer üyeleriyle birçok konuda ortak noktaları olan biri olarak değil, kendi içinde bütünlüğü olan, bir azınlık olarak yönetilmesi gereken bir topluluğun parçası olarak görülüyor.

Alternatif mümkün mü?

Göçmenlere yönelik siyasal söylemin din üzerinden dolayımının cazibesini inkar etmek mümkün değil. Çünkü

artık kaynaklar bu alana yöneliyor, söylemde söz hakkı ancak dinsel kimlik bazında dağıtılıyor. Liberal, aydınlanmış müslüman olarak kendini ifade eden, modern müslümanı temsil ettiğini söyleyen bir göçmen, kamuoyunun ilgisinden emin olabilir. Aynı şey muhafazakar müslümanlar için de geçerli. Bu gruplar da müslümanlar arasındaki radikal eğilimlere en etkili direnişin ancak, bu konuda cemaat tarafından kabul edilmiş otoriteye sahip ve kitlelere ulaşabilen kendilerinin "gerçek İslam"ı anlatmasıyla mümkün olacağını vurgulamakta, söylemde yerlerini böyle almaktalar. Yine de bu cazibeye kapılmamak, söylemin mantığında yatan tuzağa düşmemek gerekiyor.

Varlığı inkar edilemeyecek sorunlar (işsizlik, eğitimde gerilik, suç işleme vs.) bir bütün olarak düşünülen bir (Müslüman ya da göçmen) bir özneye bağlanmak yerine, bu

sorunları kendine has sorunlar olarak tematize etmeli. Daha da ileri giderek, "uyum sorunlarının" da aslında, çoğunlukla göçmenlere has problemler değil, Alman çoğunluk toplumunu da içerdiği bilinciyle, "uyum söylemi"ndeki içkin ayrımcılığa, stigma edici etkiye direnmek gerekir.

Siyasal söyleme yapılacak böyle bir müdahaleyle, dini ihtiyaçları hissedenlerin bu ihtiyaçlarını ifade etmeleri yine de mümkün olabilecektir. Zaten yıllardır Almanya'da, bütün bir göç tartışmasını dini bir toplumsal özneye endekslemeyen, dini ihtiyaçlara cevap vermek çoğunlukla mümkün olmuştur. Bunun için bütün bir göçmen topluluğunun kamusal varlığını –dindar olanlar da dahil– dini bir toplumsal kimliğin kalıplarına kapatmağa gerek yok.

¹ Konferansın ayrıntılarına burada girmiyorum. Ayrıntılı bilgi ve kaynak için bkz: Gabriele Hermani, Die deutsche Islamkonferenz 2006–2009, Berlin: Finckenstein & Salmuth 2010; Levent Tezcan, Das muslimische Subjekt. Verfangen im Dialog der Deutschen Islamkonferenz, Konstanz 2012: Konstanz University Press.

² Regierungserklärung des Bundesministers des Innern, Dr. Wolfgang Schäuble, zur Deutschen Islam Konferenz vor dem Deutschen Bundestag am 28. September 2006 in Berlin, in: http://www.deutsche-islam-konferenz.de/nn_1866426/SubSites/DIK/DE/PresseService/RedenInterviews/Reden/20060928-regerkl-dik-perspektiven.html (zuletzt aufgerufen am 24.04.2012).

Engelli Çocukların Okul Seçme Özgürlüğü İçin Mücadele

Hürth/NRW Av. Anneliese QUACK

Ahmed Metin (isim değiştirilmiştir), otist olmasına rağmen mutlu ve içtenlikle gülmeyi seven bir çocuk. Ailesi Ahmed'in normal bir okulda engelli olmayan çocuklarla iletişim kurmasını, onlardan öğrenmesini ve birleşik derslere katılarak eğitim görmesini istiyor. "Bizim dünyamızda yaşamalı" diyor ailesi. Ailenin kendi bütçesinden finanse ettiği uzman pedagog, Ahmed'i ayrıntılı bir teste tabi tuttu ve Ahmed için bütünleştirici bir okulun, çocuğa uygun içselleyi bir programa göre desteklenmesi koşuluyla, özellikle tavsiye edilebileceğini saptadı. Okul dairesi bunu reddediyor. Ahmed'in yeni terapi sayesinde kaydettiği büyük ilerlemelere rağmen, kayıt başvurusu yapılan ilk bütünleştirici okul da, o, "çocuklar ve öğretmen için bir yük olacak" düşüncesinde diretiyor. Okul dairesine bırakılırsa, Ahmed'in gönderilmesi uygun görülen zihinsel gelişim özel okulu, terapiyi gerçekleştiren diplomalı pedagoga göre "terapi sayesinde çok iyi bir ilerleme sağladığı bir dönemde, onun açısından bir faciadır". Terapist, "Ahmed taklitlerden (imitasyon) öğrenen bir çocuk, bu nedenle 'zihinsel engelliler' okulunda yeterliliklerine uygun ölçekte desteklenemez, bu, çocuk için geri adım olacaktır" diyor. Pedagog ayrıca "bütünleştirici desteğin devam etmesi durumunda, onun gelecekte toplum içinde kendi yaşamını belirler hale gelebileceğini ve bunun için bütünleştirici eğitimin gerektiğini" düşünüyor.

Çocuğun başarılı gelişimine rağmen, dava idare mahkemesi tarafından ilk mercide reddedildi. Ancak okul dairesinin çocuğu zorla förderschuleye sevk etme girişimi, Münster Bölge İdare Mahkemesi'nden alınan bir tedbir kararı sayesinde başarıyla engellendi. Ahmed'in ebeveynleri şimdi onu kabul edecek bütünleştirici bir okul arıyorlar. O zamana kadar, okul dairesinin de onayıyla, Ahmed evde ders görüyor. Temyiz hakkı da başarıyla kazanıldıktan sonra, temyize başvuruldu ve tahminen sonbaharda temyiz kararının çıkması bekleniyor!

Bu örnek, çocuğunun eğitimi için "mücadele" etmenin her halükarda kazanımlar sağlayacağını göstergesi. Ahmed'in ebeveynleri, dava ilk başarıya rağmen sonuçta belki de Münster Bölge İdare Mahkemesi tarafından reddedilebilecek olsa da pes etmiyorlar. Onlar gerekirse anayasanın 6. maddesinden doğan hakları (evlilik ve aile hakkı), 3. maddenin 3. paragrafından (engellilere eşitlik) ve 12. mad-

Federal Almanya Cumhuriyeti içsellemeyi BM Engelli Hakları Bildirgesi'ni imzalayarak taahhüt etmiştir. Okullar eyaletlerin yetki alanına girdiğinden ve birçok eyalet bildireği hayata geçirmemiş olduğundan, engelli hakları henüz uygulanmaya başlanmamıştır. KRV Okul Yasası'nda da gerekli değişiklik yapılmamıştır.

denin 1. paragrafından doğan (eğitim hakkı) hakları için gerekirse Anayasa Mahkemesi'ne kadar davayı götürmeye de kararlılar. Böyle bir durumda Münster Bölge İdare Mahkemesi, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Bildirgesi'nin, bu bildire her ne kadar henüz eyalet yasalarına uyarlanmamış olsa da, Kuzey Ren Vestfalya Eğitim Yasası üzerinde etkisi olup olmadığı konusunda görüş bildirecek.

Ahmed özel bir örnek değildir! Çoğu aileler Ahmed'in ailesi gibi kararlı değiller ve okul dairelerinin, orta öğretim okullarının ve de eyalet hükümetlerinin baskıları karşısında umutsuzluğa düşmekte. Göçmen çocukları bundan yüksek oranda etkileniyor, çünkü ebeveynler iletişim sorunları ya da okul dairelerinin sürekli baskıları sonucu pes ediyor ve bu kurumların isteklerine boyun eğiyor. Aslında çocukları hakkında gerçekçi bir değerlendirmeye sahip olanlar ebeveynlerdir, özel pedagogların gözlemlerine ve testlerine dayanarak bu çocuğu bir çekmeceye sokan okul daireleri değil. Okullar günümüzde çocuklarla ilgili her tür sorunda derhal okul dairesini devreye sokmaya ve Özel Eğitim Gereksinimi Tanılaması (AOSF) adı verilen süreci başlatmaya meğillidirler.

Göçmen çocuklarında toplumsal ve duygusal gelişim ağırlıklı özel destek gereksinimine sıkça rastlanmakta. Özel gereksinimin bu ağırlık noktası son derece sorundur, çünkü büyük ölçüde tanılamalarla paralellik göstermez ve nedeni, çokluk aile ile öğretmen arasındaki kişisel çatışıklarda yatar. Birçok kişi bu ağırlık noktasını, eski tanımla "eğitilmesi zor" adı altında tanır. "Çocuğa" yalnızca yeni bir ad verilmiştir, ama olay aynı kalmıştır. Artık ergoterapi, lo-

goterapi ve sıkça hareket etmek çoğu zaman ilerleme sağlamaya yetiyor. Ama çoğunlukla ebeveynlere bunlar tavsiye edilmiyor, tersine, okullar bu durum karşısında kendilerini "yük altında" hissettiklerinden, çocuklar förderschuleye sevk ediliyor. Böylelikle ebeveynler gerektiği gibi desteklenmiyor. Förderschuleye bir kez gelindi mi, burası destek için "doğru" bir yer oluyor, çünkü özel pedagoglar artık sürekli doğruluğunu saptıyor. Bu okullardaki şiddet oranı küçümsenemez, bu nedenle çocukların kendilerini savunmaktan başka çareleri de yoktur ve bir "kısırdöngü başlar".

Föderschule sonrasında genel eğitim veren okul türlerinden biri, doğru tercih olarak çok ender durumlarda tavsiye edilir. Normal eğitime dönüş oranı bu nedenle esasen düşüktür! Aslında pedagojik incelemelerin büyük bir bölümü ve engelli ve engelli olmayan çocukların içselle-yici/bütünleştirici eğitim mezuniyetlerine yönelik istatistikler de, förderschule sisteminin yürürlükten kaldırılarak içsellemeye gidilmesini destekliyor. İstatistiksel araştırmalara göre genel mezuniyetlere, bütünleştirici ders gören engelli ve sosyal davranış açısından göze çarpan öğrencilere kıyasla, förderschule öğrencileri tarafından daha ender erişilebiliyor. Benim deneyimlerime göre oradaki eğitim de çoğu zaman düşük düzeyli eğitimle paralel yürüyor. Eğitsel beklentiler genelde daha düşük olduğundan, genel eğitim okullarına yeniden dönüldüğünde çocuklar ders içerikleriyle sorun yaşıyor, ki bu diğer taraftan hayal kırıklığına neden oluyor.

Federal Almanya Cumhuriyeti içsellemeyi BM Engelli Hakları Bildirgesi'ni imzalayarak taahhüt etmiştir. Okullar eyaletlerin yetki alanına girdiğinden ve birçok eyalet bildireği hayata geçirmemiş olduğundan, engelli hakları henüz uygulanmaya başlanmamıştır. KRV Okul Yasası'nda da gerekli değişiklik yapılmamıştır.

Ahmed'in ebeveynleri çocuklarının bu sorunu yaşammasını istemiyor! Mümkün olan en iyi eğitimi almasını istiyorlar. Ebeveynleri bu amaç uğruna mücadele etmeye kararlı. İlk hukuki başarı sağlandı ve çocuk pedagogu ve entegrasyon yardımcısının çabalarıyla en iyi şekilde gelişiyor ve böylece ebeveynler de ne için savaştığını biliyor. Ahmed örneğinde de görüldüğü gibi okul dairesine karşı mücadele umutsuz değil! Kendi çocuğunun geleceği için savaşıma değer! Bu savaşım umutsuz değil!

Supplementary Human Dimension Meeting

COMBATING RACISM, INTOLERANCE AND
DISCRIMINATION IN SOCIETY THROUGH SPORT

19-20 April 2012
Hofburg, Vienna

Engin Kunter ve Can Valentin Songün'ün Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın (AGİT) 19-20 Nisan 2012'de Viyana'da gerçekleştirdiği "Toplumlardaki İrkçılığa, Hoşgörüsüzlüğe ve Ayrımcılığa Karşı Sporla Mücadele" başlıklı toplantıda yaptıkları konuşmanın tam metni

Sayın Bayanlar ve Baylar,

Spor toplum içinde bağdaştırıcı bir işleve sahip olabilir ve toplumsal, sosyal sorunların bu alanda da gözlenmesi mümkündür. Bu nedenle, toplumsal yapının kendini daha fazla deneyimle kanıtlanmış sporsal yapıya göre uyarlaması gerekir. Buna örnek olarak, Almanya'da çok uzun ve köklü bir geleneğe sahip olan dernek üyeliklerinin, doğrudan doğruya sporcuların belirli ölçülerde toplumsal karar mekanizmalarına katılımını sağlıyor oluşu gösterilebilir. Spor, farklı kültürlerden insanları bir araya getirerek, farklı olan "kişi" ve "şey"ler konusundaki algının gelişimini destekler.

Alman Olimpiyat Spor Birliği'nin (DOSB) spor için geliştirdiği kavram tanımına göre, spor etik, yani "Fairplay", fırsat eşitliği, kişilik haklarının dokunulmazlığı ve kurallar çerçevesinde ortaklık gibi değerlerin korunmasını garanti altına almak zorundadır.

Hem Alman resmi makamlarının, hem de göçmen derneklerinin çabaları ne denli büyük olursa olsun, Almanya'daki Türk toplumunun, aşırı sağcı bir hücre tarafından gerçekleştirilen ve 9 göçmenin kurbanı olduğu NSU cinayet serisi yüzünden doğan huzursuzluğu da o denli büyük. Entegrasyon politikası konusunda son yıllarda elde edilen gelişmeler, bu olay ile birlikte, yeniden sorgulanmaya başlandı.

Öte yandan Sarazzin tartışmaları da Alman toplumunun içinde büyük kitlelerin, özellikle Türk kökenli göçmenlere karşı olmakla beraber, tüm göçmenlere karşı önyargılara sahip olduklarını ve bu önyargıların toplum içinde rahatlıkla, sanki ciddi birer veriymiş gibi çekincesizce konuşulabilir olarak algılandıklarını gösterdi. Üstelik bu önyargılar, yönetici kadrolar ve toplumun entelektüel kesimlerinde de görülebilmektedir.

İrkçilik olumsuz deneyimlerin genelleme yoluyla algılanması bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu durumdan yola çıkarak, göçmenlerin derneklere katılmaları desteklenmeli, ancak aynı zamanda dernekler de farklı, alışılmadık dışındaki katılımcı gruplara açık olmalıdır. Derneklerin yabancı dernek üyelerinin sayılarını artırmak için çaba göstermeleri, yabancıların da katılımını kazanmak için uğraşmaları konusunda, devlet tarafından motive edilmeleri gerekir.

Alman toplumu içinde yer edinmiş bu önyargılar nedeniyle göçmenlerin hem günlük yaşamlarını, hem de geleceklerini etkileyen sorunların çözümü konusundaki ola-

nakları son derece kısıtlıdır. Buna örnek olarak düzgün (asgari oranda da olsa yaşanabilir) bir ev bulmaktan, yüksek bir diploma almaya kadar birçok alan gösterilebilir. Ancak dernek faaliyetleri dahi ancak ikamet edinilen çevreye bağlı olarak gelişmekte, yabancıların büyük çoğunluğu oluşturmak zorunda kaldıkları yerleşim yerlerinde, dernekler üzerinden yapılan sportif faaliyetler dahi, ön yargıların aşılmasındaki ana koşullardan olan, kültürlerin kaynaşmasını olanaksız hale getirmektedir.

Öte yandan Almanya'daki toplumun genelinde liseden mezun olma oranı %25 iken, bu oran Türk kökenli göçmenler arasında %6'dır. Bu ve benzeri sorunlar, başka etmenlerin yanı sıra, "Fairplay" eksikliğinden ve göç kökenli çocukların önlerindeki engellerin, diğerlerine kıyasla çok daha fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Biz de, sporu spor yapan kuralların Almanya'daki göçmenler içinde geçerli olmasından başka bir şey istemiyoruz. Bu nasıl mümkün kılınabilir?

Kurallara Dayalı Ortaklık

Topluma katılım olanakları, göçmenlerin durumuyla bağdaşmıyor. Göçmenlerin ne politik katılım, ne de toplumsal sorunların çözümünde etkin olma hakları yok. Yabancılar meclisi gibi kurumların hiç bir düzenleme ve yaptırım yetkisi yok. Tek işlevleri tavsiye niteliğindeki söz hakkından ibaret ki bu da doğrudan yabancıları ilgilendirdiği meclis tarafından kabul edilen konularla sınırlıdır.

Bu durumda herhangi bir şekilde "toplum olmak", topluluk duygusunun ortaya çıkması mümkün değildir.

Oysa yabancıların topluma katılımının, içinde yaşadıkları toplumun parçası olmasının iyi bir örneği olarak önümüzde Avrupa'nın iç entegrasyonu duruyor. Almanya'da Avrupa Birliği ülkelerinin vatandaşları olan yabancıların belediye seçimlerinde oy kullanma hakları var. Ancak Türk vatandaşı olan göçmenlerin yaşadıkları belediyenin çöp sorununda bile etkin söz hakları yok. Önemli başka bir örnek de, 25 yıldan daha uzun süre yurt dışında yaşayan Almanların, Almanya'da seçme ve seçilme haklarını kaybetmesi. Buna neden olarak yaşadıkları ülkeye bu sürede entegre olacakları ve Almanya ile olan bağlarının güncel politikayı takip etmeye yetmeyeceği gösteriliyor. Oysa aynı gerekçeyi tersten ele aldığımızda, 50 seneyi aşkın süredir Almanya'da yaşayan göçmenlerin yerel seçimlerde oy kullanma hakları kabul edilmiyor.

Yabancılar politik olarak toplumsal katılım hakkı ta-

nınması gerekiyor!

Fairplay

Her spor karşılaşmasında en az bir hakem kurallara uyulmasını sağlıyor ve Fairplay'i denetliyor. Ancak toplumda önyargılar ve ayrımcılık nedeniyle doğan sosyal gerginliği denetleyecek ve arabulucu olarak görev yapacak herhangi bir kurum bulunmuyor.

Bu bağlamda Fairplay'in mümkün kılınmasını sağlayacak bir kurumun oluşturulması bir olasılık. Bu kurumun, sorunları tespit için tüm kesimlerle görüşmeler yapmasının dışında, devlet kurumlarından bilgi ve veri talebinde bulunmak, devlet kurumlarının belli görev alanlarına müdahale etmek ve hukuki olarak önceden belirlenmiş yaptırımların uyarısı veya zorunlu hallerde doğrudan uygulanması gibi yetkileri olması gerekiyor.

Fırsat Eşitliği

Toplumda fırsat eşitliğinin sağlanmasının temel koşullarından biri "dil"dir. Aktif dil yetisinin gelişiminin desteklenmesi, Almanlarla daha fazla ilişki kurulması sağlanarak, gerçekleştirilebilir. Buna olanak tanıyan yapılardan birisi de dernek faaliyetleri ve bu faaliyetlere aktif katılım. Ancak bunun için pasif dil yetisinin (örneğin özel eğitilmiş öğretmenler görevlendirilerek) daha erken yaşlarda geliştirilmesi gerekiyor. Buna uygun ve başarı göstermiş projeler zaten mevcut. Örneğin yurt dışında Goethe Enstitüleri'nin bu konudaki çalışmaları başarıyla uygulanıyor, ancak Almanya'da halen böyle bir uygulama söz konusu değil.

Kişilik Haklarının Dokunulmazlığı

Aşırı sağcı hücrenin cinayetleri kadar, Türklere karşı artarak işlenen ırkçı motivasyona sahip şiddet suçları da, kesin bir ifade içeriyor. Türk toplumunun Alman devletinin kurum ve kuruluşlarına güven kazanmasına, bu tür suçların aydınlatılması ve soruşturma sonuçlarının yayınlanmasının katkısı kesin. Bu noktada sorunun, suçların aydınlatılması mı, yoksa soruşturma sonuçlarının yayınlanması mı olduğu, hem medya temsilcilerinin, hem yargıda yetkili mercilerin, hem de göçmen toplumu temsilcilerinin katılımıyla netleştirilmeli.

Özellikle politik sorumlulara sonuç olarak çağırımız, azınlık gruplarının ve azınlıkların ağırlıklı olarak yaşadığı bölgeleri daha fazla desteklemeleridir.

Die Gaste tarafından Duisburg-Essen Üniversitesi'nde 23-24 Mayıs 2009 tarihinde düzenlenen "Göçmenlerin Anadili Sorunu ve Çözüm Önerileri Sempozyumu" sunumları ve konuşmaları

Ocak 2010
164 Sayfa, 14x23 cm

ISBN 978-3-9813430-07
Die Gaste Verlag
İsteme Adresi:
diegaste@yahoo.com

Die Vorträge und Präsentationen des Panels „Sonder-/Förderschulproblematik und Migration“ vom 13. Februar 2010 an der Universität Duisburg-Essen, eine Veranstaltung der Zeitung Die Gaste.

Oktober 2011
96 Seite, 14x23 cm

ISBN 978-3-9813430-21
Die Gaste Verlag
İsteme Adresi:
diegaste@yahoo.com

Die Gaste tarafından Duisburg-Essen Üniversitesi'nde 13 Şubat 2010 tarihinde düzenlenen "Sonderschule/Förderschule Sorunu ve Göçmen Toplumu Paneli" sunumları ve konuşmaları

Ekim 2011
96 Sayfa, 14x23 cm

ISBN 978-3-9813430-14
Die Gaste Verlag
İsteme Adresi:
diegaste@yahoo.com

İkidiilli Eğitim Uygulamalarında Uluslararası Yönelimler ve Dil Tasarıları

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mehmet CANBULAT

Genel olarak dil denince akla bağdaşık (*homojen*) bir toplumun konuştuğu bağdaşık bir dizge anlaşıl-makta ise de bugün ulusların en azından dil açısından zannedildiği kadar bağdaşık olmadığı görüşü kabul görmektedir. Uluslararası göçlerle birlikte yeni diller ve dilsel azınlıklar oluşmuş ve bu durum da dilsel çeşitliliklere dönüşmüştür. Bu oluşumlar ikidiilli eğitim taleplerini doğurmuştur. Göçmen grupların klasik göç ülkelerinde başlattıkları ikidiilli eğitim talepleri, her iki dilde okur-yazarlık anlamında, yeni göç alan ülkelerde de dile getirilmeye başlanmıştır. Kanada ve İsveç'te uygulanan ikidiilli eğitim modellerinin başarıları da (PISA 2006) göçmen gruplarının ikidiilli eğitim taleplerini desteklemektedir.

İkidiilli Eğitim Tartışmalarına Genel Bir Bakış

Farklı bilim dallarının alanına giren ikidiillilik olgusu üzerinde uzlaşamayan terimlerin başında gelmektedir. Gass & Selinker alanda (2008) 34, Skourtou, (2000) 68 farklı tanım olduğunu ileri sürmektedirler Lambeck'e (1984) göre yapılan tanımların tek bir ortak tarafı bulunmaktadır. O da "birden çok dilin olmasıdır".

Bilimsel tartışmalar diyalektik bir yaklaşım içinde ikidiilliliği tartışırken, politik tartışmaların odağında göçmen kökenli öğrencilerin okul başarıları ve uyumu ön plandadır. Uyum ve okul başarısı ekseninde yürütülen görüşlere paralel olarak Batırma (*Submersion*) ve Daldırma (*Immersion*) modellerinin nasıl yürütüleceği tartışılmaktadır.

Kanada, İsveç, Lüksemburg, Belçika, Güney Afrika ve Avustralya gibi ülkelerde ikidiillilik tartışmaları farklı bir zeminde yürütülmektedir. Bu ülkelerde asimilasyona yönelik bir tasarım olmadığı için daha çok ülkedeki yerli halkların ve göçmenlerin beraber yaşamasına zemin hazırlayacak çokkültürlü ve çokdilli eğitim modellerine paralel olarak konuşulan dillerin korunmasına (*language maintenance*) yönelik uygulamalar ön plandadır. Konuşulan dillere ve kültürlere bir zenginlik kaynağı olarak yaklaşıırken, aynı zamanda Güney Afrika örneğinde olduğu gibi yerel dillerin de korunmasına yönelik politikalar geliştirilmektedir.

Daldırma ve Batırma eğitim modelleri karşılaştırıldığında Batırma modelinin göç-

men öğrencilerin okul başarısına –dilleri ve kimliği reddetmediği için– daha uygun bir model olduğu anlaşılmaktadır. Her iki modelin karşılaştırılmasında bu durum daha net olarak ortaya çıkmaktadır.

Diller Tehdit mi Yoksa Kazanım mı?

İkidiillilik tartışmalarına dil planlaması açısından bakıldığında, azınlık dilleri tehdit olarak algılanabildiği gibi azınlık dilinin varlığını ve öğretimi bir insan hakkı olarak kabul etmek ve son olarak da azınlık dilini, desteklenmesi gereken bir zenginlik (resource) olarak da görmek olasıdır.

Azınlık dillerini tehdit olarak algılayan yaklaşım ve ideolojilere göre azınlık dillerinin varlığını sürdürmesi ve baskın dil ile birlikte öğretilmesinin toplumsal çatışmaya neden olabileceği, grupların baskın topluma uyumunu geciktirebileceği ve ayrılmaya neden olabileceği savunulmaktadır. Bu görüşe karşı çıkanlar ise Singapur, Lüksemburg ve İsveç gibi ülkeleri örnek göstererek, ülke birliğinin, toplumsal birlik olmadan da var olabileceğini ileri sürmektedirler.

Azınlık dillerini tehdit olmaktan çok insan hakları çerçevesi içerisinde ele alınması gerektiğine inanan yaklaşıma göre ise bireyin istediği dili seçme ve ikidiilli olma hakkı vardır. Kloss'a (1998) göre bireye tanınan dil seçme hakkı bireyi asimilasyondan korumaktadır. Ona göre birçok azınlık grubu (Maori dili, Kızılderili dilleri ve Galçe) dilsel asimilasyona uğramıştır.

Yukarıdaki iki görüşten farklı olarak azınlık dillerini bir zenginlik olarak gören yaklaşıma göre toplumda konuşulan diller bireysel ve toplumsal bir zenginlik kaynağıdır. Özellikle İngiltere ve Kuzey Amerika'daki ikidiillilik uygulamaları bu yaklaşıma iyi birer örnektir.

Kanada Örneği

Göçmen çocuklarının eğitiminde göçmen kabul eden ülkeler arasında farklı farklı uygulamalar ön plana çıkmaktadır. Bazı ülkeler melting pot yaklaşımı diye nitelenen asimilasyonist yaklaşım sergilerken, bazı ülkelerde çokkültürlülüğü ve çokdilliliği esas alan yaklaşımlar geliştirerek göçmenlerin baskın toplumla kaynaşmasını ve uyumunu temel alan uygulamaları devreye sokmaktadırlar. Bu bağlamda iki ülkenin, Kanada ve İsveç'in göçmen çocuk-

larına yönelik uygulamalarına değinilecektir.

OECD 2006 raporuna göre, diğer ülkelerle kıyaslandığında, Kanada'nın göçmen öğrencilerin okul sistemlerine uyumu ve bu kitlenin okul başarısı açısından öncü bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Uygulanan çokkültürlülük politikasının hedefi göçmenlerin kültürlerini korumak ve geliştirmektir. Bir asimilasyonist yaklaşımın olmaması, heterojen yapının reddedilmemesi, hatta desteklenmesi, Kanada'yı diğer göç alan ülkelerden farklı kılmaktadır. Bugün Kanada'da birçok şehirde göçmenler iletişimde kendi dillerini rahatlıkla kullanabilmekte, bazı bölgelerde ikidiilli sokak isimleri kullanılmaktadır. Yürütülen çokdillilik politikası sayesinde diller bir tehdit olmaktan çok bir kültürel zenginlik olarak ele alınmaktadır. Bu politikanın göçmenler arasında kabul gördüğü yapılan geniş kapsamlı araştırmalarla ortaya konmuştur. Kanada'da yaşayan tüm göçmenleri kapsayan bir araştırmada Schnellenberg ve Maheux'in (2007) bulgularına göre göçmenler işsizlik, yeni dil öğrenme, dışlanma gibi sorunlarını sıraladıktan sonra %2,7 ile en düşük sorunu okul sisteminde görmektedirler.

Birçok ülkede farklı şekillerde uygulanan Kanada Daldırma Programı aynı zamanda üzerinde en fazla araştırma yapılan ve en iyi bilinen ikidiilli eğitim modelidir. Bu program Quebec Eyaleti'nde Anglofon ebeveynler tarafından 1960'lı yıllarda çocuklarına yerel okullarda verilen Fransızca dersinden daha nitelikli bir Fransızca kazandırmak amacıyla yürürlüğe konmuştur. İkidiilli eğitim uzmanlarının desteği ile İngilizce konuşan çocuklarını Fransızca eğitim veren okullara yerleştirmişler ve çocuklar eğitimlerine Fransızca ile başlamışlardır. Bu programda çocuklar okuma yazma eğitimine anadilleri İngilizce yerine Fransızca ile başlamaktadırlar ve üçüncü sınıfa kadar çocuklar herhangi bir şekilde İngilizce dersi görmemektedirler. Bu program;

- L2'nin ders dili olarak kullanılmasına olanak sağlamaktadır.
- Anadili açıkça desteklemektedir.
- Hem L1 hem de L2 için toplumda olumlu bir tutum gelişmektedir.
- Programın amacı hem L2 hem de L1 dillerindeki yeterlilik düzeyini artırmaktır.
- Öğretmenler gerekli durumlarda öğrencilerle iletişime geçebilmeleri için ikidiillidirler.

Bu programlar tam ve kısmi Daldırma şeklinde uygulanır. Tam Daldırma uygulamalarında müfredatın tamamı L2 iken, kısmi Daldırma programında müfredatın bazı dersleri ikinci dilde (60-40 ya da 50-50) yürütülmektedir. Erken Daldırma programlarında anaokulundan itibaren tamamen ikinci dilde başlayan eğitim birinci sınıfın sonuna kadar devam eder; aynı şekilde devam eden yıllarda da, ikinci sınıftan

beşinci sınıfa kadar %80'i altıncı sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar %50 ve 12. sınıfın sonuna kadar %40 şeklinde programdaki dersler ikinci dilde işlenmektedir.

Kanada modelinin başarısında uygulanan çokdilli ve çokkültürlü eğitime paralel olarak çeşitli destek programları da mevcuttur. Okuldan bağımsız çokdilli ve göç geçmişi bulunanlardan seçilen SWIS (*Settlement Worker in School*) çalışanları okul sistemi ve okul türleri, öğrencilerin alabilecekleri destekler hakkında velilere bilgi verebilmekte ve velilerin tüm sorunlarına çözüm üretebilmektedir. Bu sayede göçmen öğrencilerin okula başlaması kolaylaştırılmakta, aileler farklılıklarıyla kabul gördüklerini hissedebilmektedirler. SWIS aynı zamanda okul yönetimiyle de düzenli toplantılar düzenleyerek, yaptığı çalışmalar hakkında öğretmenleri bilgilendirmekte, okul ile veliler arasındaki işbirliğini de desteklemektedir.

İsveç Örneği

İsveç, azınlıklar politikasının temel ilkelerini ilk kez 1975'te, son olarak da 1986 yılında teyit etmiştir. Buna göre azınlıklar politikası, seçme özgürlüğü, eşitlik ve işbirliği temel ilkelerine dayandırılmıştır.

İsveç, bu ilkelerden hareketle 1976 yılında "Ev Dili Reformu" yapmıştır. Bu reforma göre göçmen çocukları eğitimlerine ikinci dilleri olan İsveççe ile başlamak zorundadırlar, bununla birlikte de anadilde eğitim hakkı da yasal olarak tanınmıştır. Anadili Eğitimi'nin amacı, sözel ve yazılı olarak çocuklara ikidiilliliğin kazandırılması ve iki yönlü kültürel kimliğin geliştirilmesi olarak tarif edilmiştir. İsveç, kültür politikası ve ikidiilli eğitim açısından kıta Avrupa'sından farklı bir yapı göstermektedir.

İsveç eğitim sistemi, evde konuşulan dili eğitimde de geçerli dil olarak kabul etmekte ve en az 5 kişilik bir grup olduğunda anadil eğitimi vermeyi belediyelere bir yükümlülük olarak şart koşmaktadır.

Türkçe dâhil olmak üzere bu ülkede 32 dil grubuna yönelik olarak anadil eğitimi organize edilmektedir. Haftada 2 saat olan ve çoğunlukla öğleden sonra örgün ders vakitlerinin dışında verilen bu eğitime katılım, temel eğitimde %55, orta öğretimde ise %37 oranındadır (Broeder & Extra, 1997; 84-85).

Anadil eğitimi, dokuz yıllık zorunlu eğitim sürecinde en fazla yedi yıl izlenebilmekte ve bu eğitimin organize edilmesinde velilerin talepleri önemli bir rol oynamaktadır. Evde konuşulan dil, ana dil eğitiminde ölçüt olarak alındığı için kendi ülkelerinde ulusal ve resmi bir nitelik taşımayan dillere de eğitimde yer verilebilmektedir.

Sonuç Olarak

Almanya'da yaşayan Türk çocuklarına

Batırma (<i>Immersion</i>)	Daldırma (<i>Submersion</i>)
Göçmen çocukları okul diline yeterli derecede hâkim değiller.	Eğitim dili resmi dildir.
Anadil /ilk dil okulda kabul görmektedir. Anadil ikinci dille eşdeğer kabul edilmektedir.	Okul dilindeki başarısızlık bilişsel yetersizlik olarak algılanır. Destek eğitim uygulaması sağlanır.
Öğretmenler çocukların diline ve kültürüne aşinadır.	Öğretmenler çocukların diline ve kültürüne uzaktır. Dil bariyerleri oluşur.
İkinci dilin kullanılması teşvik edilmektedir.	Okul dili dışındaki dilleri konuşmak onaylanmaz.

uygulanan eğitim modellerine baktığımızda, eyaletler arası farklılıklar olsa da ağırlıklı olarak Daldırma (submersion) yaklaşımına uygun eğitim modellerinin uygulandığını söyleyebiliriz. Batırma (immersion) uygulamaları, tek dilli eğitime göre,

emek yoğun bir öğretim ortamına gereksinim duyulmaktadır. Küresel ölçekli krizlerin arttığı dönemlerde bu tür eğitim modelleri tasarruf tedbirlerine kolaylıkla kurban edilebilmekte, ikidilliliği tehdit olarak gören ideolojik yaklaşımlarda çokküllürlü-

lüğün ve çokdilliliğin toplumsal ayrışmaya neden olabileceği tezini sürekli olarak gündemde tutmaktadırlar.

Batırma uygulamalarından elde edilen başarıların bilimsel platformlardan kamuoyuna takdiminde de sorunlar oluşa-

bilmektedir. McQuillan&TSE'nin (1996) belirlemelerine göre ikidilli eğitim ile ilgili makalelerin %87'si ikidilli eğitimin olumlu katkılarını belirlemesine rağmen medyaya yansıyan haberlerin %55'i ikidilli eğitimin olumsuzluklarına vurgu yapmaktadır.

Kökendili Dersi Öğretimbilgisinin Temel Özellikleri

Prof. Dr. Hans H. REICH Koblenz-Landau Üniversitesi

Gelecek okul yılından itibaren Rheinland-Pfalz'da kökendili dersi müfredat programı yürürlüğe giriyor. Bu program, talep profiline, bilgi ve yeterlik gelişimine ilişkin açıklamalar, öğretimbilgisel ana tasarımlar, ilkokulun, yönlendirme sınıfı ve 9. ve 10. sınıfların sonunda beklenen yeterlikleri betimleyen bir kılavuz içeriyor. Bu yazı söz konusu kılavuzu ele almaktadır.

Kökendili dersi seçmeli okul dilleri arasında yer alıyor. Öğretimbilgisel profili, bu seçmeyi belirleyen motiflerden türemektedir. Tipik olarak ailelerin beklenti ve arzuları, kültürel bağlılık duyumsamaları, ama aynı zamanda ek toplumsal ve mesleki avantaj beklentileri buna dahildir. Kökendili dersi kamusal eğitim olanakları arasında yer aldığından, bu motifler, genel dil eğitimi amaçlarına uygun oldukları ölçüde bir geçerliliğe sahiptir. Bu amaçlar şöyle sıralanabilir:

(1) Okulun kurumsal çerçevesi içinde, dilsel edim becerilerinin geliştirilmesi yoluyla temel dilsel toplumsallaşmaya devam edilmesi ve aile içerisinde konuşulan kökendilinin yazı ve standart biçimine giriş

(2) Öğrencilerin yaşam dünyalarına, göçmen kültürüne ve göç tarihine dilsel erişim yoluyla kültürel entegrasyonun sağlanması

(3) Göç alan ülkenin resmi diline giriş ve bununla bağlantılı olarak, göç veren toplumun ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel koşullarının örnek olarak işlenmesi amacıyla dilsel ve kültürel ufku genişletilmesi

Kökendili dersinin öğretimbilgisel profili ve bu amaçla öncelikli edinilmesi gereken dilsel yeterlikler bu üç olgu tarafından belirlenmektedir.

Rheinland-Pfalz müfredat programı, dilsel yeterlikleri şu bölümlere ayırıyor: Duymak, ki duyma-ışıtme yoluyla anlamayı da kapsayar, konuşmalara katılım, konuşmak, metin ve ders araçlarıyla (medien) ilişkinin ifadesi olarak okumak, metin üretimi ve doğru yazım anlamında yazmak, dili incelemek, dilsel arabuluculuk. Bir diğer bölüm olarak kültürlerarası yeterlik belirtiliyor, ancak kültürlerarası yeterlik, daha çok, eğitimin nüvesel bir görevi şeklinde kavranmalıdır.

Temel dilsel toplumsallaşmaya devam edilmesi için, günlük kısa konuşmalardan öğretimbilgisel açıdan yapılandırılmış ders konuşmalarına kadar her tür "konuşmaya katılım", dikkate alınması gereken öncelikli bölümdür. Bu bölüm, kökendilinin, eşdeğer bir okul dili düzeyinde kabul görmesinin asgari koşulu olan yazı ve standart biçiminin edinilmesi ile desteklenir. Sözü edilen bu biçim, diğer görevlerin gerçekleştirilmesi açısından da ayrıca gereklidir. - Kültürel bütünleşme görevi için kendi deneyimlerini betimleyebilme becerisi ile kültürel farklılıkları kavrama becerisi aynı öneme sahiptir. Burada "konuşmalara katılım" ve "okumak, metin ve ders araçlarıyla ilişki" bölümü işbirliğine girer. Göç veren ülkenin resmi diline girişte metin ve ders araçlarıyla bilgi aktarımı, bir diğer ifadeyle "okumak" bölümü öne çıkmaktadır.

Göç kökenli çocukların çoğunluğu, ailelerinde kökendili ile öyle bir ölçekte ve sıklıkla karşılaşmaktalar ki, bir araç olarak kökendilinde, dilsel edimde bulunabilmenin

temel becerilerini edinebilmekte ve temel dilbilgisini ve günlük yaşam için uygun bir sözcük dağarcığını doğrudan ve sezgisel biçimde öğrenebilmekteler. Ancak bu dil diğer toplumsal çevrede daha az konuşulduğundan, çocuğun kökendilindeki uyarıcıları, toplam olarak, kendi toplumunda tekdilli büyüme ile karşılaştırıldığında aslında daha zayıf olacaktır. Kökendili dersinin görevi, olanaklar dahilinde bunun için bir denge sağlamaktır.

Müfredat programı, haklı olarak, "doğrudan kişisel konuşma"yı ilk sıraya yerleştirmiştir. Bu, konuşmanın en doğal biçimidir ve dilsel beceriye doğrudan etkide bulunur. Birebir konuşmalar ya da öğretmenin küçük gruplar ile konuşmaları, ailesel dil eğitimine devam edilmesine en yakın biçimdir. Ders, konuşmanın özel biçimlerinin ötesinde, okulda öğrenimin tipik konuşma biçimlerini de ayrıca aktarır. Örneğin bunlar, dersin belirli bir kesitinde öğretmen tarafından önerilen ve öğrencilerin kendi aralarında, öğretmenin kontrolü olmadan, henüz yeni sunulmuş bir içeriği serbestçe tartıştıkları "tekrar amaçlı konuşmalar" olabilir ya da bir konunun işlenmesi amacıyla, bir ders birimini kapsayacak şekilde tasarlanmış küçük gruplarda konuşmalar veya deneysel öğrenimin bir biçimi olarak rol oyunları ve bilgi ve becerilerin aktarımına yönelik planlı, amaçlı öğretim-öğrenim faaliyetleri olabilir. Konuşmanın farklı biçimleri, kökendilinin öğrenilmesi ve geliştirilmesinin aracı olarak okul süresi boyunca önemlerini korurlar. Kökendili dersinde, kültürel entegrasyon açısından kendi yaşam dünyasının bilincine varma, kültürel bağlantılarla ilgili bilgi edinme ve bir diğer adımda, kültürlerarası iletişim söz konusudur. Bu anlamda Rheinland-Pfalz müfredat programında, günlük akışı içerisinde ve özel kültürel simgelerle aile yaşantısının betimlenmesi ilkokulda kültürlerarası eğitimin ilk amacı olarak belirtilmektedir. Burada dilin öğretim bilgisi yönünden bakıldığında, yukarıda da değinilen konuşma eğitiminin temel bir konusu gündemdedir.

Kültürel bağlam, aile kültüründen hareketle göçmen kültürü alanına doğru genişlemektedir. Dernek etkinlikleri, göçmen örgütlerinin çocuk ve gençlere yönelik çalışmaları, dini grupların uygulamaları, kökendilinin göç ülkesinin çokdilli toplumunda üstlendiği rol, konuşmaların ve yakın bir zamanda küçük karşılaştırmaların da bir nesnesi olabilirler. Bu bağlamda ele alınan kökendilindeki kullanmalık metinler, okuma derslerinde yer edinebilirler. Bu, bilhassa göç ülkesinde göçmenlerin kamusal yaşamıyla ilgili metinler için geçerlidir: Göç tarihini ve entegrasyonun başarı ya da başarısızlığını konu alan, göçmenlere kendi dillerinde ulaşan radyo ve televizyon yayınları, kökendilinde internet yayınları, kökendilinde yazınsal anlatılar. Başlangıçtan itibaren yaşa uygun kullanmalık metinlerin okunması dikkate alınmalı ve bunlar, internet metinlerini kapsayacak şekilde genişletilmelidir. Ortaokulda gazete makaleleri gibi kamusal iletişim alanına yönelik metinler buna eklenmektedir.

Arzu edilen güvenilir metinlerle çalışılmasıdır. Eğer didaktize edilmiş bir metin ile güvenilir bir metin arasında seçim yapılabiliyorsa, güvenilir metinlere öncelik tanınmalıdır; eğer basitleştirilmiş metinlerle çalışılıyorsa, ana

metne yönlendirilme, dersin açık bir hedefi olmalıdır. Metin seçiminde okurların dilsel düzeylerinden çok bilişsel düzeyleri belirleyici olmalıdır. Dersin amacı, anlaşılmayan ve -zor, ama belki de daha önemlisi- yarı anlaşılabilir olan olgular için okurların duyarlılığının güçlendirmesi ve onlara, anlamları kavrayabilmeleri amacıyla yardımcı araçlar ve stratejiler göstermesidir.

Daha çok göç alan ülkede kullanılan kökendilindeki metinler, çoğu zaman göç veren topluma, o toplumdaki ekonomik ve siyasal, sosyal ve kültürel ilişkilere kendiliğinden bir köprü kurarlar. Aslında çocuklar göç veren ülkenin kültürünü kişisel deneyimleriyle ve örnek aldıkları kişilerin anlatımları aracılığıyla öğrenirler, ama bunlar küçük bir kesit sunar ve çoğu kez geçmişe dönüktür. Kökendili dersi, orjinal metinlerin okunması, kullanılan metinlerin değerlendirilmesi, güncel medya haberlerinin izlenmesi ile kültürel ufku genişletir. Burada tarihsel ve güncel değişimler, iç eşitsizliklerin ve çelişkilerin elbette gizlenmemesi gerekir. Ancak burada -tamamen haklı olarak- birbiriyle bağlantılı kültürel etkinlik, ifade biçimleri ve simgeler karmaşasıyla tanışılması, bir başka deyişle içinde kendi değerini taşıyan bir kültürle daha yakından tanışılması ve onun ikinci bir adımda kültürlerarası karşılaştırmalar için ele alınması söz konusudur.

Göç alan ülkedeki yaşam, kökendili dersine katılan öğrenciler açısından karşılaştırma ölçüsü olarak sürekli varolan bir ölçüdür ve kültürlerarası anlayış için etkin kullanılabilir, dersler arası projeler bu açıdan çok uygundur. Aslında kökendili dersinin mevcut okul örgütlenmesinde bu tür projelerin gerçekleştirilmesi çoğu kez mümkün değildir, ama nerede olanaklı olursa, orada kesinlikle gerçekleştirilmelidir.

Almanca dersi ile yapılacak bir işbirliği metin karşılaştırması için fırsat sunacaktır. Bu karşılaştırma ile, metinlerin içerdiği, bilgi edinmenin farklı önkoşulları ve farklı bakış açıları ortaya çıkarılabilecek ve bu amaç için kullanılacak dilsel araçlar belirlenebilecektir. Sosyal bilgiler dersi ile gerçekleştirilecek bir işbirliği, multikültürel çeşitliliğe, bilgilerin farklı dillerde biraraya getirilmesiyle örnek teşkil edecek şekilde açıklık kazandırabilir. Kökendili dersinin bölümleri arasında yer alan dilsel arabuluculuğun gerçek durumları neredeyse kendiliğinden türemektedir. - Resim dersinde çok sayıda ilginç karşılaştırmalar yapılması olanaklı; farklı dinsel grupların kutsay yapıları şu an çok ilginç, güncel bir konudur. - İngilizce dersinin konusu çokdillilik olduğunda, kökendilinin katkısı kesinlikle eksik olmamalıdır.

Örnekler çoğaltılabilir. Böylece kökendili dersi göç toplumunun tamamı için, dilsel ve kültürel çeşitliliğinin ve dilsel ve kültürel bağlılığının temellerinin bilincine varması açısından bir fırsattır. Bu fırsatların kullanılması gerekir.

"İlkokul ve ortaokullar için kökendili dersi müfredat programı", Eğitim, Bilim, Geliştirme ve Kültür Bakanlığınca yayımlanmıştır, Mittlere Bleiche 61, 55116 Mainz.

Almanya'da İlk Kültürlerarası Barometre

Bir İncelemeye ve Bir Sempozyuma İlişkin Kültürel-Politik Görüşler

Hildesheim Üniversitesi Prof. Dr. Wolfgang SCHEIDER

Eğer iki kadın bakan katılımlarıyla üniversitede gerçekleşen bir sempozyumu onurlandırıyor, burada sıradışı bir durum olmalı. Sempozyumda temsil edilen uzmanlık alanları ise neyin önemli olduğunu çıkarsamayı sağlıyor: Kültür ve entegrasyon, bilim tarafından ele alınan ve Almanya'da İlk Kültürlerarası Barometre Projesi'yle örneği gösterilen iki çalışma alanı.

İnceleme, Kültür Araştırmaları Merkezi'nde hazırlandı, Hildesheim Üniversitesi Kültür Politikaları Enstitüsü de incelemeye akademik olarak eşlik ediyor. Konu, yorumla, değerlendirmeye ve söylemele, kültür hizmetleri ve kültür politikalarıyla ilgili. Aşağı Saksonya'nın küçük bir yüksek okulu olan Hildesheim'in araştırma profiline de uyuyor: Hildesheim'de kültür bilimler sanata odaklı, kültür yönetimi ve kültürel eğitim öğretiliyor ve dışa dönük kültür politikaları araştırılıyor. Bu bağlamda, Nisan'ın ilk günlerinde gerçekleştirilen bir sempozyumda, kültürel katılım, sanatsal ilgi ve kültür politikalarının bakış açısı konuları tartışıldı.

Kültürlerarası Barometre'nin amacı, göçün etkilediği bir toplumun kültürel ve sanatsal süreçlerini ve de göç geçmişine sahip ya da sahip olmayan insanların, özellikle göç etmeni göz önünde bulundurularak, kültürel katılımı ve kimliği hakkında ilk kez güvenilir rakamlar sunmaktır: Felafel'i ve Döner'i yemek listemize entegre ettikten sonra, artık şimdi Almanya'da Türkçe şarkılar da söylemeye başlayacak mıyız? Göçmenlerin birinci kuşağı göç veren ülkenin şarkılarını, ikinci kuşak Almanca ve üçüncü kuşak anglo-amerikan dünyadan rock ve pop mu dinliyor? Bu soruları yanıtlarken, Sinus-Göçmen-Çevreler-Araştırması (Heidelberg 2007) sonuçlarını dikkate alarak, göç etmeninin ya da eğitim veya yaş gibi etmenlerin görgül bulgularında belirleyici bir rol oynayıp oynamadıklarını, eleştirel bir bakışla kontrol etmek gerekiyordu. Konuya ilişkin Kültürlerarası Barometre tarafından federal ölçekte elde edilen yeni görgül bulgular neler olmuştur?

Ana Etmen Olarak Kültürel Katılım

Kültürlerarası Barometre federal devlet ile Kuzey Ren Vestfalya ve Aşağı Saksonya eyaletlerinin, göç kökenli ve göç kökenli olmayan insanların kültürel katılımının ilk kez incelendiği bilimsel bir araştırmadır. Amaç günümüz toplumunda varolan kültürel ve sanatsal süreçlerin görgül açıdan temellendirilmiş görünümünü ortaya koymaktır. Federal hükümetin Kültür ve Sanat Yetkilisi tarafından talep edilen bu ortak incelemeye, Ağustos'tan bu yana Almanya genelinden 14 yaş üzerinde 2.500 kişi katıldı. Bonn Kültür Araştırmaları Merkezi tarafından hazırlanan bu inceleme, Aşağı Saksonya'dan 550 kişinin katıldığı özel bir soru bölümünü de kapsamıştır.

Aşağı Saksonya Kültür Bakanı Prof. Dr. Johanna Wanke, "toplumsal entegrasyon açısından kültürel katılımın bugüne kadar küçümsenmiş önemli bir ana etmen" olduğunu vurguladı. Bu, incelemenin önemli bir bulgusuydu ve Kültür Bakanı şunu sözlerine ekledi: "Bölgenin kültürel etkinliklerine gerçek bir katılım olduğunda, göç deneyimlerinin ve yaşamdaki güncel durumun olumlu duyumsandığı görüldü."

Özellikle göçmen nüfus, daha çok insanların biraradalığını ve günlük yaşamı kapsayan geniş bir kültür kavramına sahip. Nüfusun göç kökenli ve göç kökenli olmayan grupları, toplam olarak Almanya'da güncel kültürel yaşama ilişkin neredeyse özdeş bir düşünüşe sahipler. Özellikle göçmen genç nüfus, boş zamanlarında, orantısız olarak sanatsal-yaratıcı alanda çok daha etkin. Ancak genele ba-

Bakış açısı kitle kültürünü (*Breitenkultur*) kapsayacak şekilde genişliyor. Bu kitle kültürü, kültür politikaları açısından daha çok kıyıda köşede kalan ve kamusal kültür desteği alınmadığı halde oluşan, göç araştırmalarının gün ışığına çıkardığı bir görüngüdür.

kıldığında kamu destekli kültürel yaşam bu göçmen izleyici kitlesine yeterince ulaşmıyor. Göç veren ülke ile herşeyden önce ailenin önemi, yemek geleneği ya da kültür tarihi gibi duygusal boyutlu toplumsal konular ilişkilendiriliyor. Göç veren ülkenin kültür tarihinin olumlu değerlendirmesi üçüncü kuşağa kadar uzuyor, diğer konu alanları ise eğilimsel olarak rengini kaybediyor. Bir ülkenin kültür tarihiyle olumlu ilişkisinin, bu ülke ile duygusal bağlılık açısından önemli olduğu buradan çıkarılabilir. Göç veren ve göç alan ülkenin kültürel tarihiyle tanışıklık ve buna katılma duygusu, entegrasyon sürecini kalıcı olarak olumlu etkileyebilir. Bu nedenle kültür birimleri özellikle kültüre ilgi duyan üçüncü kuşağa seslenmeli.

Kültür Arabuluculuğunun Gerekliliği

Göçmen hedef grupların varolan kültürel altyapıya katılımını daha iyi sağlayabilmek için, toplumsal çevreye daha yoğun bir şekilde seslenmek önemli bir önkoşuldur. Toplumsal çevrede yer alan arabulucuların, göç veren ülkeye bağımlı olarak farklı bir ağırlığı olmasına dikkat edilmesi gerekir. Alman nüfus kültürel yaşama katılmamayı kişisel ilgisizliğe dayandırırken, göçmen hedef gruplar, çevrelerinde boş zamanlarını değerlendirebilecekleri birinin ya da onlara eşlik edecek bir kişinin olmamasını neden olarak gösteriyorlar. Göç kökenli ve göç kökenli olmayan anket katılımcıları, kültürel etkinliklere daha fazla katılmak, göç veren ülke sanat ve sanatçıların da artan oranda bu etkinliklere dahil edilmesi yönünde görüş bildiriyor. Özellikle göçmen nüfus, göç veren ülkenin dilinde kültürel olanakların ve arabuluculuk olanaklarının sunulmasının gerekliliğine işaret ediyor. Özellikle Rus ve Türk kökenli grupların birinci kuşağı bu görüşte.

Forum Freies Theater Düsseldorf'a yazısında, "tiyatroya gitmekten pek hoşlanmıyorum" diye yazıyor 17 yaşındaki Mourad R.. Tiyatroya gitmekten neden hoşlanmadığını, bir mektup edisyonunun üçüncü cildinde, "Tiyatroya Ret" başlığı altında (Nisan 2012) okumak mümkün: "... benim yapacak daha iyi ve herşeyden önce daha önemli işlerim var". Kendisi ve daha birçok çocuk için tiyatro "can sıkıcı zorunlu bir etkinliktir". Kültür Araştırmaları Merkezi'nin son incelemesi bunu çarpıcı bir şekilde ortaya koyuyor. Özellikle göç kökenli insanlar görsel sanatların kendilerine hitap etmediğini düşünüyor. Kültürlerarası Barometre şunu saptıyor: Göçmen grup orantısız olarak tiyatro gösterilerine daha az açık, bu üçüncü kuşak için ayrıca geçerli."

Görünüşe göre çok övülen tiyatro alanımız göçe uygun bir yaklaşım sergileyemedi ve buna bağlı olarak kültürel çeşitlilik de gündeminde yer almıyor. Halbuki belediye ve devlet tiyatroları kendilerini toplumun bir aynası olarak tanımlamayı seviyor. Ama bizim kültür devletinde oyun sanatı oldukça Alman kalmaya devam etti. Yalnızca izleyici kitlesi renkli cumhuriyeti yansıtmamakla kalmıyor, personel ve sanatsal üretim açısından da tiyatro çok farklı etnik kö-

kenlere dayanmıyor.

Örneğin Berlin Ballhaus Naunyn Sokağı'nda göç sonrası (postmigrantisch) tiyatronun bir yer edinmesini sağlayan Türk yönetmen Nurkan Erpulat, büyük tiyatroların kültürlerarası gerçekliği kendi sahnelerine de yansıtmayı ihmal etmesini eleştiriyor. Alman Haber Ajansı'nın (dpa) 22 Mart 2012 tarihli aynı anketinde Alman Tiyatro Derneği Direktörü verilen çabaları saptıyor; yönetmen grubu fikir yürütüyormuş ve tiyatro toplulukları şehirlere ve sıradışı oyun yerlerine çok sık gidiyormuş: "Kısaca: birşeyler yapma arzusu büyük, ancak bu arzulara ulaşılması zor." Başkentteki Alman Tiyatrosu'ndan Ulrich Khuon, tiyatro branşının bir kota oluşturmakla kendini görevlendirmesini de düşünebileceğini belirtiyor. "Özünde bu tür araçlara bir gereksinim var, çünkü kurumlar kendiliğinden çok zor değişiyor."

Klasik Sanatlar Düzeyinde Kültürel Yaşam

Neler değişmek zorunda; evet bu bir zorunluluk, ama kim zorunlu? Kültür politikası ne? Ya da artık kültürler politikasından mı söz etmemiz gerekiyor? Hangi kültürler, hangi kültür kavramı? Yalnızca sanatı göz önünde bulundurmak, kurumsallaşma derecesi ve kamusal destek miktarları bilindiğinde haklı bir gerekçeye sahip. Ancak yapılan inceleme, konunun salt arz ve talep, üretim ve izleyici kitlesi, kültür pazarlaması ve *Audience Development* (izleyiciyi geliştirmek) olmadığını kanıtlamıştır. Dikkatler klasik sanatlardan, geleneksel kültürü, halk kültürünü ve popüler kültürü içeren kültürel yaşama kayıyor.

Bakış açısı kitle kültürünü (*Breitenkultur*) kapsayacak şekilde genişliyor. Bu kitle kültürü, kültür politikaları açısından daha çok kıyıda köşede kalan ve kamusal kültür desteği alınmadığı halde oluşan, göç araştırmalarının gün ışığına çıkardığı bir görüngüdür. Duygusal bir deneyim olarak katılım, sanatsal bir ifade tarzı olarak öz yaratıcılık, artık sıra uzman olmayanlara ve amatörler gelmiş görünüyor. Sıra göç kökenli ve göç kökenli olmayan, eğitimli ve eğitimli olmayan insanlarda. İncelemeye göre aile ortamı ve okul belirleyici birer arabulucu konumunda. Kültürel eğitim olanakları ve kültürel etkinliklere katılmak açısından bu neyi ifade eder, örneğin çocuk yuvalarında bu ne anlama gelir?

Kültür politikasının üç belirlemesi yolumuza eşlik ediyor:

Birincisi: Kültür kavramını tanımlamak!

İkincisi: Kültürel katılımı sağlamak!

Üçüncüsü: Kültür desteğini reforme etmek!

Bunlar esaslardır, sonuçların somutlaşması gerekiyor, kültürler ve uluslararasılık, ayrıca kültürel eğitim ve kültür arabuluculuğu ve de yüksek kültür ve kitle kültürü konularının açıklık kazanması gerekiyor.

İncelemenin ardılı, federal ölçekte, eyaletlerde ve özellikle belediyelerde bir kültür gelişimi tasarısıdır. Doğru adımlar burada atılmalı. Kültürlerarası Baometre bu yönde bir ivme sağlar.

Belki de şunu belirtmek çok iyimser olacak: Eğer bizlere sunulan görgül bulguları ciddiye alırsak, kültür politikalarında hiçbirşey eskisi gibi olmayacak. Kültür alanında yeni yönelimlere ilişkin bir tartışmayı başlatma zamanı geldi. Nüfusun kültürel uygulamaya şekil verme isteği gibi, okullar tarafından entegrasyona katkı amaçlı kültürel olanaklardan yararlanması da toplum politikalarında önemli bir rol oynamalıdır.

Prof. Dr. Sargut Şölçün
(1947-29 Nisan 2012)

Sevgili Türkistlikliler,
Sevgili dostlarım,

29 Nisan Pazartesi akşamı 22.30'da Sargut Şölçün'ün ölüm haberini aldım. Eşiyle birlikte gittik hastaneye. Huzur bulmuş bir çehreyle yatıyordu sonunda. Eşi, kimseye haber vermememi rica etti, kendisi bildirmek istiyordu üniversiteye. Ben gerek kaybımızı gerekse bu isteği bölüm arkadaşlarıma bildirdim. Bu nedenle biz Türkistik olarak sizlere haber vermek için bekliyorduk. Ama acılı eşinin isteğine saygı gösteremeyen, ya da bunu anlamayan birisi yoluyla haber yayılmış ve sonunda radyoda bile haber olarak verilmiş. N'apalım, oluyor böyle şeyler...

Şu anda cenaze töreninin tarihi kesin belli değil, cenaze kurumuyla dün akşam yaptığımız konuşmada, önümüzdeki günlerde belirleneceğini söylediler. Tarih belirlenir belirlenmez elbette derhal hepinize bildireceğiz. "Veda toplantısında" öğrencilerinin de olmasını istiyordu.

Hepiniz biliyorsunuz, bölümümüz için, yazınbilim ve didaktik için son derecede önemli bir insandı Sargut Şölçün. Ama bunun dışında, benim yalnızca çok sevdiğim ve güvendiğim bir meslektaşım olmakla kalmadı, can dostum, kardeşim oldu bunca yıl içinde. Son aylarını gün be gün birlikte geçirdik. Bu amansız hastalığa bile öyle vakur göğüs gerdi ki! Ama doğa hep bizden daha güçlü...

Dokuz yıl önce beyin tümöründen ağabeyimi kaybetmiştim. Kanser benden bir kardeş daha aldı. Hepimizin başı sağolsun.

Emel Huber

"Darülbedayi İsyanı"

1914 yılında Darülbedayi ismiyle kurulan İstanbul Şehir Tiyatroları'nda yeni yönetmenlik 13 Nisan 2012 günü yürürlüğe girdi. 1980'den bu yana yürürlükte olan yönetmelik "Kabul edilen yeni Yönetmelik gelişen şartlara ve yeni ihtiyaçlara cevap verecek şekilde düzenlendi. Son yıllarda kendini yenileyemeyen ve yeniliklere açılma konusunda zorluk çeken Şehir Tiyatroları, bu nedenle önemli ölçüde seyirci kaybına uğruyor, hantal yapısı sebebiyle çağın gerektirdiği sanatsal vizyonun gerisinde kalıyordu" (İstanbul Büyükşehir Belediyesi) gerekçesiyle değiştirildi.

Yeni yönetmelikle birlikte teşkilat yapısı da değişti. "Eski yönetmelikte neredeyse tek başına Genel Sanat Yönetmeninin uhdesine bırakılan repertuar oluşturma görevi, Edebi Kurul'a devredildi" (İstanbul Büyükşehir Belediyesi). Buna göre yeni yönetim kurulu, Genel Sanat Yönetmeni, üç sanatçı, İstanbul Büyükşehir Belediye'ni temsilen Genel Sekreter Yardımcısı ve Daire Başkanı'ndan oluşuyor.

Yeni yönetmelik çalışma yaşamına ise şöyle yansıyor: Genel sanat yönetmeni şube müdürünün altında görev yapacak. Oyun repertuarlarından, sahnelenecek oyunlara, alınacak sanatçılara birçok konuda tek söz sahibi şube müdürü olacak. Bunun yanı sıra, belediyenin herhangi bir kurumunda görev yapan bir müdür, Şehir Tiyatroları Müdürlüğü'ne müdür olarak atanabilecek.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın iki gün vekalet verdiği Başkanvekili Ahmet Selamet'in yeni yönetmeliği onaylamasının ardından Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Ayşe Nil Şamlıoğlu ve 6 yönetim kurulu üyesi istifa etti. Ardından 1996-2000 yılları arasında Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmenliği yapan ve 2007'den bu yana Kadir Topbaş'ın sanat danışmalığı görevini sürdüren Kenan Işık istifa ettiğini açıkladı.

İstifaların ardından protestolar başladı. Sanatçılar ellerindeki "Muhafazakar Sanat", "Şehir Tiyatroları Yok Edilemez", "Korkuya Karşı Özgür Tiyatro" dövizlerle Taksim Meydanı'na yürüdü. Tarık Akan, Rutkay Aziz, Halil Ergün, Engin Alkan, Erkan Can, Genco Erkal, Perihan Savaş, Ayşe Nil Şamlıoğlu gibi onlarca sanatçının yanı sıra CHP Genel Başkan Yardımcısı Umut Oran ve CHP İstanbul milletvekili Süleyman Çelebi protestoya katılanlar arasındaydı.

Sanatçılar adına basın açıklaması yapan Engin Alkan

sözlerine, "Her şeyin farkındayız! 1914'ten beri ehil ellerde olan İstanbul Şehir Tiyatrosu göz göre göre ehilleştirilmeye çalışılıyor. Dünyada -herhalde- ilk kez bir tiyatro, tiyatro insanlarından arındırılıyor" diye başladı. Yeni yönetmeliğin bir dayatma olduğunu söyleyen Alkan öncelikle hukuki zeminde haklarını arayacaklarını ve yüz yıllık Şehir Tiyatrosu mirasını her zeminde savunacaklarını söyledi. Hedeflerinin çağdışı yönetmelik dayatmaları yerine, çağdaş ve özerk bir İstanbul Şehir Tiyatrosu yasası olduğunu belirterek "Herkes kendi işini yapsın! Bizim işimiz Tiyatro. Korkuya karşı özgür tiyatro. Korkuya karşı özgür sanat!" sözleriyle konuşmasını tamamladı.

Sanatçılar neler söylediler?

Rutkay Aziz: "Öncelikle tiyatroyu tiyatrocular yönetecektir. Gelip giden belediye başkanlarının tiyatrosu değildir şehir tiyatroları. İstanbul'un ve Türkiye'nin tiyatrosudur. Bırakacaksınız tiyatroyu da tiyatrocular yönetecektir".

Halil Ergün: "Bu uygulamayı yapanlar bunu düşünsünler. Bu 28 Şubat müdahalesinden farklı bir şey değildir. Sanatsal kurumlara sanata toplum mühendisliği dayatmak çok görüldü bu ülkede. Bunlar hep geriye tepki, bu da tepki. Yazarın bir tanesi 'Parayı veren düdüğü çalar' demiş. Kimin parasını kime alıyorlar? Belediyenin orada harcadığı para halkın kültürel ihtiyaçlarının parasıdır".

Ayşe Nil Şamlıoğlu: "Herkesin uzmanlaştığı alanda işini yapması lazım. Eğer herkes kendi bildiği işi yaparsa bu ülkenin çağdaş bir geleceği çok daha sağlam adımlarla ilerleyeceğine inanıyorum. Onun için ne olur herkes kendi işini yapsın".

Şahin Ergüney: "Tiyatro göz göre göre ehilleştirilmeye çalışılıyor. Dünyada her halde ilk kez bir tiyatro, tiyatro insanlarından arındırılıyor. Sanatın içinden, sanatçı kovuluyor. Bilysin ki gerçekleri eğip bükererek hiç kimse halkla sanatçı arasına nifak sokamaz".

Sanatçı Jülide Kural ise şunları söyledi: "Bu ülkedeki sanatçılar olarak muhalefet etmeyi öğrendik. Bizim halkı anlamadığımızı söylüyorlar. Biz her gün halkla buluşuyoruz. Belki bizi alkışlayanların bir bölümü bu hükümete oy veren insanlar. Başbakanın bizim oyunlarımızı seyretmesini çok isterim. Sanatın doğası gereği gelenekçiliğe aykırıdır. Ama bizim çalıştığımız insanlar içinde her görüşten insan var. Muhalefetsiz ülke mi olur!".

CHP Grup Başkanvekili Emine Ülker Tarhan ise Şehir Tiyatroları'nın özelleştirilmesine ilişkin olarak sert eleştirilerde bulundu. Emine Ülker Tarhan "Satanın içine tükürüyorlar" dedi. Yaptığı yazılı açıklamada ise şu sözleri yer verdi: "Devlet eliyle halkın bayramını yasaklayıp, devlet eliyle dindar nesiller yetiştirmeye, devlet eliyle resimleri duvarlardan birer birer indirmeye, devlet eliyle özel yetkili sır küpünü korumaya, devlet eliyle yargıyı, polisi özel yapıların eline teslim etmeye, devlet eliyle heykel yıkmaya, devlet eliyle dizi filmleri ve parklardaki ağaç altlarını 'takibe almaya', kimin ne yeyip içeceğini belirlemeye, sanatın içine tükürenleri yüceltmeye meyilli bir zihniyetten, devlet eliyle sanata destek vermesi beklemezden zaten."

